

Prezydent Miasta Gdyni

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRA-
MU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA GDYNI
ZA LATA 2009 - 2010**

czerwiec, 2011

1. WSTĘP	4
2. WYKONANIE POSZCZEGÓLNYCH ZADAŃ PRZEZNACZONYCH DO REALIZACJI W OKRESIE OBEJMUJĄCYM LATA 2009-2010, ZAWARTYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA GDYNI.....	5
2.1. KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY UJĘTE W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA GDYNI ORAZ SPOSÓB ICH REALIZACJI:	5
2.2. KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU LASÓW UJĘTE W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA GDYNI ORAZ SPOSÓBY ICH REALIZACJI:	7
2.3. KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY GLEB I POWIERZCHNI ZIEMI UJĘTE W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA GDYNI ORAZ SPOSÓBY ICH REALIZACJI:	9
2.4. KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY ZASOBÓW KOPALIN I WÓD PODZIEMNYCH UJĘTE W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA GDYNI ORAZ SPOSÓBY ICH REALIZACJI:	11
3. CELE, PRIORYTETY I PRZEDSIĘWZIĘCIA, INWESTYCYJNE I POZAINWESTYCYJNE, KONIECZNE DO REALIZACJI W PERSPEKTYWIE WIELOLETNIEJ, W SFERZE ZRÓWNOWAŻONEGO WYKORZYSTANIA SUROWCÓW, MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII.....	12
3.1. ZMNIEJSZENIE WODOCHŁONNOŚCI, MATERIAŁOCHŁONNOŚCI I ENERGOCHŁONNOŚCI GOSPODARKI.....	12
3.1.1. Kierunki działań w zakresie ograniczenia wielkości strat wody ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:	12
3.1.2. Kierunki działań w zakresie ramach zmniejszenia zużycia wody ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:	12
3.1.3. Kierunki działań w zakresie ramach zmniejszenia energochłonności ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:	14
3.1.4. Kierunki działań w zakresie wykorzystania energii odnawialnej ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:	16
4. CELE, PRIORYTETY I PRZEDSIĘWZIĘCIA, INWESTYCYJNE I POZAINWESTYCYJNE, KONIECZNE DO REALIZACJI W PERSPEKTYWIE WIELOLETNIEJ, W SFERZE POPRAWY JAKOŚCI ŚRODOWISKA.	17
4.1. GOSPODAROWANIE ODPADAMI	17
4.2. JAKOŚĆ WÓD.....	17
4.2.1. Kierunki działań w zakresie działań służących poprawie jakości wód powierzchniowych ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:	17
4.2.2. Kierunki działań w zakresie kształtowania stosunków wodnych, ochroną przed powodzią i minimalizacją skutków suszy ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:	21
4.2.3. Kierunki działań w zakresie przedsięwzięć eliminujących zapóźnienia infrastrukturalne ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:	28
4.2.4. Kierunki działań w zakresie renaturalizacji cieków wodnych ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:	29
4.2.5. Kierunki działań w zakresie prowadzenia wodochronnej gospodarki wodnej w zlewniach rzek ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:	32
4.2.6. Kierunki działań w zakresie edukacji ekologicznej, monitoringu i promocji ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:	43
4.3. JAKOŚĆ POWIETRZA I ZMIANY KLIMATU	48
4.3.1. Kierunki działań w dziedzinie ochrony powietrza ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:	48
4.4. STRES MIEJSKI – ODDZIAŁYWANIE HAŁASU	54
4.5. ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH.....	54
4.5.1. Kierunki działań w dziedzinie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:	54
4.6. CHEMIKALIA W ŚRODOWISKU, POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE, KLĘSKI ŻYWIOŁOWE	55
4.6.1. Kierunki działań w dziedzinie zapobiegania poważnym awariom ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:	56
5. PODSUMOWANIE	57

1. Wstęp

Zgodnie z art. 17 ust. 1 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity: Dz.U.08.25.150 ze zm.) organ wykonawczy gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, a także zapisów Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska, sporządza gminny program ochrony środowiska, uwzględniając wymagania polityki ekologicznej państwa określone w artykule 14 ustawy *Prawo ochrony środowiska*. Zgodnie z art. 18 ust. 2 Ustawy *Prawo ochrony środowiska* z wykonania gminnego programu ochrony środowiska organ wykonawczy gminy sporządza, co 2 lata raporty, które przedstawia radzie gminy.

„Program ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami na lata 2008 - 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014”, przyjęty został uchwałą nr XXIII/557/08 Rady Miasta Gdyni z dnia 24 września 2008 roku.

Programy ochrony środowiska nie są dokumentami prawa miejscowego, lecz opracowaniami o charakterze operacyjnym przeznaczonymi do okresowej aktualizacji (nie rzadziej, niż co 2 lata). Zakres celów, priorytetów i zadań dobrano w taki sposób, by z jednej strony były one zbieżne z zapisami przyjętymi w programie wojewódzkim, z drugiej jednak strony – umożliwiały absorpcję zewnętrznych środków finansowych w zakresie szerszym niż wynikające z aktualnych możliwości budżetowych miasta.

Program ochrony środowiska dla miasta Gdyni zawiera zadania obejmujące przedsięwzięcia, które będą w całości lub częściowo finansowane ze środków będących w dyspozycji miasta oraz zadania innych podmiotów obejmujące przedsięwzięcia finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz środków zewnętrznych będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie miasta, ale podległych organom wojewódzkim bądź centralnym.

2. Wykonanie poszczególnych zadań przeznaczonych do realizacji w okresie obejmującym lata 2009-2010, zawartych w Programie ochrony środowiska dla Miasta Gdyni.

2.1. Kierunki działań w zakresie ochrony przyrody ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposób ich realizacji:

Lp.	Kierunek działań	Sposób realizacji
1	Utrzymanie różnorodności i zapobieganie fragmentacji siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, w szczególności poprzez budowę przejść dla zwierząt pod nowobudowanymi drogami.	Każdorazowo w związku z planowaną inwestycją analizowana jest możliwość fragmentacji siedlisk przyrodniczych i gatunków. Żadna z planowanych i realizowanych inwestycji nie spowodowała fragmentacji. W ramach inwestycji pn: „Rozbudowa ul. Chwarznieńskiej wraz z jej przedłużeniem do ul. Chwaszczyńskiej w Gdyni” przewiduje się budowę przejścia dla zwierząt.
2	Ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych na terenach lądowych i morskich.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku w dniu 7 kwietnia 2010r. wydał Rozporządzenie Nr 6/2010 w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Kępa Redłowska” (Pomor.10.97.1897).
3	Umacnianie znaczenia ochrony przyrody w planowaniu przestrzennym, w tym wzmocnienie roli opracowań ekofizjograficznych przy uzgadnianiu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.	Wszystkie nowotworzone mpzp uwzględniają zasady dotyczące ochrony środowiska - § 4 pkt 3 Rozp. Min. Infrastruktury w sprawie wymaganego zakresu projektu mpzp. Plany miejscowe. stosownie do uwarunkowań terenowych, w oparciu o każdorazowo sporządzane opracowania ekofizjograficzne, wyznaczają różnorodne tereny zieleni, obejmują ochroną zachowawczą wybrane jej składniki oraz ustalają wskaźniki minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej na terenach zabudowy. W przyjętym uchwałą XVII/400/08 z dnia 27 lutego 2008r. Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego wprowadzono zapisy ustalające zasad ochrony istniejącej i kształtowania nowej zieleni oraz wskaźniki dla poszczególnych terenów.
4	Określenie w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów wrażliwych na antropopresję.	Zawsze, przed przystąpieniem do realizacji mpzp, określa się potencjalne zagrożenia. Zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniają obszary wrażliwe, m. in. poprzez wskazanie terenów potencjalnie zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych, terenów zalewowych z ustaleniem zasad ich zagospodarowania i ochrony

		oraz poprzez włączenie terenów podmokłych z właściwą dla nich roślinnością w wyznaczone systemy zieleni ekologicznej.
5	Synchronizowanie wszelkich dokumentów planistycznych z ustaleniami projektu Planu Ochrony TPK.	Plan Ochrony TPK aktualnie nie obowiązuje – ma zostać ustanowiony do 15.11.2014r. Wszelkie decyzje administracyjne oraz planistyczne podejmowane przez miasto, a mogące oddziaływać na TPK, są z TPK konsultowane (jako organ uzgadniający obligatoryjnie)
6	Weryfikacja w nawiązaniu do ustaleń projektu Planu Ochrony TPK koncepcji rozwoju funkcji miejskiej na obszarze Gdyni-Zachód (Chwarzno-Wiczlino, Dąbrowa) oraz w dzielnicach południowych (Wielki i Mały Kack, rejon ulic Bernadowskiej i Spółdzielczej w sąsiedztwie rzeki Sweliny, polana śródleśna Bernadowo).	Plan Ochrony TPK jest obecnie opracowywany i ma zostać przekazany do uzgodnienia przez Prezydenta Miasta Gdyni w listopadzie 2013r.
7	Ustalanie i wdrażanie podwyższonych standardów dotyczących organizacji terenów zielonych na obszarze miasta poprzez włączenie zagadnienia do mpzp oraz procedury uzgodnień lokalizacji i warunków realizacji inwestycji (mieszkaniowych, przemysłowych, usługowych).	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego są opiniowane w kierunku zachowania zieleni. Biuro Ogrodnika Miasta opracowało wytyczne dotyczące nasadzeń drzew i krzewów na terenach zieleni miasta Gdyni.
8	Renaturalizacja i poprawa stanu zachowania najcenniejszych, zniszczonych ekosystemów, zwłaszcza dolin rzecznych i siedlisk, w tym szczególnie obszarów wodno - błotnych i leśnych, rozwój systemów naturalnej retencji wód.	Zapisy, dotyczące zachowania i ochrony cennych ekosystemów zostały wprowadzone do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego: Wielki i Mały Kack, teren położony na zachód od ul. Sopotkiej (Uchwała nr XXXII/716/09 z 27.05.2009r.), Mały Kack, teren położony na zachód od ul. Łęczyskiej (Uchwała nr XXIV/566/08 z 22.10.2008r.), Chwarzno-Wiczlino, rejon ul. Wiczlińskiej i tzw. Wielkiej Roli (Uchwała nr XXXIX/858/10 z 27.01.2010r.), Dąbrowa i Chwarzno-Wiczlino, rejon rzeki Kaczej i Góry Donas (Uchwała nr XLV/1020/10 z 25.08.2010r.).
9	Tworzenie nowych obiektów ochrony przyrody (pomniki przyrody, użytki ekologiczne itp.)	W 2010 roku wytypowano 4 obiekty do uznania za pomniki przyrody. Projekty uchwał są w przygotowaniu.
10	Konserwacja i pielęgnacja zieleni miejskiej (w tym cennych zespołów parkowo - ogrodowych o charakterze zabytkowym).	Zadanie realizowane na bieżąco w oparciu o wytyczne Biura Ogrodnika Miasta i Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
11	Wykonanie inwentaryzacji terenów zieleni publicznej.	Z uwagi na znaczny zakres pla-

		nowanego zamierzenia, inwentaryzacja zieleni znajdującej się na terenach publicznych jest wykonywana etapowo na zlecenie Biura Ogrodnika Miasta. Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa zlecił wykonanie inwentaryzacji pomników przyrody.
12	Zwiększanie zasobów zieleni przydrożnej.	Biuro Ogrodnika Miasta realizuje projekty nowych nasadzeń przyulicznych (ul. Wielkopolska, ul. Chwaszczyńska) oraz przygotowuje projekty zieleni po przebudowie drogi
13	Nadzór nad nasadzeniami rekompensującymi.	Biuro Ogrodnika Miasta i Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa kontrolują realizację nasadzeń zastępczych.
14	Zagospodarowanie terenów zieleni: park w Chwarznie, plac przy ul. Płk. Dąbka jako teren rekreacyjny, las komunalny pomiędzy Obłużem i Pogórzem jako park leśny.	Projekty zagospodarowania parku w Chwarznie i parku leśnego pomiędzy Obłużem i Pogórzem zostały wykonane. Plac przy ul. Płk. Dąbka nie został objęty projektowaniem.
15	Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, organizacja punktów widokowych.	Rozbudowa jest realizowana w ramach projektu pn. „Rozwój Komunikacji Rowerowej Aglomeracji Trójmiejskiej w latach 2007-2013” oraz w ramach inwestycji gminnych.
16	Prowadzenie edukacji w zakresie ochrony przyrody, krajobrazu i różnorodności biologicznej.	Biuro Ogrodnika Miasta realizuje zajęcia edukacyjne w ramach „Zielonej szkoły”.

2.2. Kierunki działań w zakresie ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:

Lp.	Kierunek działań	Sposób realizacji
1	Poprawa spójności kompleksów leśnych, szczególnie poprzez zalesianie w obszarach korytarzy ekologicznych i wododziałów.	Jest to jeden z priorytetów uchwalanych mpzp, korytarze ekologiczne są zawsze zachowywane.
2	Uwzględnianie w uproszczonych planach urządzenia lasów, położonych w granicach parków krajobrazowych, najcenniejszych przyrodniczo elementów w celu zwiększenia możliwości ich ochrony.	W dniu 20.02.2009r. decyzją znak UOZ.6114/1/09 zatwierdzono uproszczony plan urządzenia lasu na lata 2008 – 2017 dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa z wyłączeniem lasów komunalnych. Plan przewiduje m. in. zachowanie lasów w ich obecnej powierzchni oraz prowadzenie działań zalesiających.
3	Zwiększenie zakresu i dostępności społecznej funkcji lasów, poprzez kierunkowanie ruchu turystycznego oraz organizację rekreacji na terenach leśnych w sposób godzący funkcje społeczne lasów z funkcjami gospodarczymi.	W przyjętym uchwałą XVII/400/08 z dnia 27 lutego 2008r. <i>Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego</i> zostały określone zasady obsługi terenów infrastrukturą oraz właściwe proporcje pomiędzy terenami przeznaczonymi pod zabudowę a te-

		renami zielonymi oraz wymagania wynikające z kształtowania przestrzeni publicznych.
4	Ograniczanie przeznaczania gruntów leśnych na cele nieleśne.	Przeznaczanie gruntów leśnych na nieleśne jest wyjątkiem od zasady ochrony tych gruntów. W latach 2008-2010 nie wydano żadnej decyzji zezwalającej na przeznaczenie gruntów leśnych na cele nieleśne. W roku 2010 w związku z realizacją inwestycji „Rozbudowa ul. Chwarznieńskiej wraz z jej przedłużeniem do ul. Chwaszczyńskiej w Gdyni” na mocy porozumienia z Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe ustalono zasady usunięcia drzew z działki nr 274/4 KM 2L.
5	Współpraca samorządów z administracją leśną i mieszkańcami w kierunku szerzenia edukacji ekologicznej	Działanie dwóch ośrodków edukacji ekologicznej prowadzonych przez Nadleśnictwo Gdańsk: Ośrodka Edukacji Przyrodniczo – Leśnej w Marszewie oraz Izby edukacyjnej w siedzibie Nadleśnictwa Gdańsk.
6	Realizacja planu zagospodarowania rekreacyjnego lasów komunalnych w Gdyni	Zagospodarowanie rekreacyjne gdyńskich lasów komunalnych jest w trakcie realizacji poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - wydzielenie na terenie polan śródleśnych (lasów komunalnych) miejsc o szczególnie silnej penetracji mieszkańców; - tworzenie w tych miejscach małej architektury tj. urządzonych miejsc odpoczynku z zadaszonymi wiatami , gdzie bezpiecznie mieszkańcy będą mogli urządzać pikniki;
7	Kontynuacja wdrażania proekologicznych sposobów gospodarowania w lasach	Eliminacja zrębów zupełnych. Dopuszcza się tworzenie rębni pod odnowienia naturalne. Pozyskiwanie drewna nie ma charakteru komercyjnego. Usuwa się jedynie złomy i wywroty oraz drzewa opanowane przez szkodniki.
8	Dążenie do przebudowy monokultur leśnych w drzewostany wielogatunkowe.	Gdyńskie lasy to w dużej części lasy mieszane o prawidłowym składzie gatunkowym. W niewielkiej części monokultury bukowe, których zasięg ogranicza się przy planowanym pozyskiwaniu drewna. Unika się stosowania zrębów zupełnych na rzecz odnowień naturalnych z wprowadzaniem gatunków wzbogacających w kierunku przebudowy drzewostanu w celu uzyskania lasu mieszanego. Do sztucznych odnowień wprowadza się jako gatunki wzbogacające: dąb, klon jawor, sosnę, modrzew oraz w mniejszych ilościach

		brzozę. Zawsze uwzględnia się mapy glebowo - siedliskowe mające zasadniczy wpływ na wybór gatunków dla danego siedliska.
9	Wyznaczenie i oznakowanie w terenach leśnych sieci drzewostanów o dużej wartości przyrodniczej.	Realizacja zapisów <i>Planu ochrony rezerwatu przyrody „Kępa Redłowska”</i> poprzez zlecenie wykonania projektu pt. <i>„Budowa małej infrastruktury służącej ochronie rezerwatu przyrody Kępa Redłowska”</i> – w tym oznakowania drzewostanów o dużej wartości przyrodniczej.
10	Prowadzenie spisów i rejestrów zwierząt i roślin chronionych	W ramach Programu Ochrony Przyrody realizowanego przez Nadleśnictwo Gdańsk prowadzona jest kronika ochrony przyrody, gdzie odnotowuje się pojawianie się gatunków chronionych - rzadko występujących na terenach gdyńskich lasów.
11	Utrzymywanie ścieżek przeznaczonych do ruchu pieszego, rowerowego i konnego na terenach leśnych .	Udostępnianie przez Nadleśnictwo dróg i szlaków leśnych na potrzeby turystyki pieszej – wyznaczanie ścieżek pieszych przez PTTK. Na potrzeby turystyki rowerowej utworzono leśne ścieżki rowerowe. W wyniku współpracy Nadleśnictwa Gdańsk i miejscowych stadnin koni wyznaczano szlaki konne.
12	Przebudowa drzewostanów w kierunku składu dostosowanego do siedliska	Zawsze uwzględnia się mapy glebowo - siedliskowe mające zasadniczy wpływ na wybór gatunków dla danego siedliska.
13	Ochrona lasów przed szkodnikami.	Ochrona prowadzona jest w kierunku zwalczania kornika drukarza - szkodnika niszczącego stanowiska świerka. Ochrona polega na tworzeniu zrębów i przebudowie drzewostanu. Ochrona upraw leśnych przed niszczeniem ich przez zwierzęta łowne (sarny, jelenie, dziki) dokonywane jest poprzez grodzenie upraw i stosowanie chemicznych środków odstraszających.
14	Szersze udostępnienie lasów dla potrzeb turystyki i wypoczynku, przy jednoczesnym minimalizowaniu ewentualnych szkód mogących towarzyszyć takim działaniom	W porozumieniu z PTTK oraz Trójmiejskim Parkiem Krajobrazowym tworzone są szlaki turystyczne w taki sposób, aby ukierunkować ruch w miejsca atrakcyjne dla korzystających z niego osób i jednocześnie omijały najcenniejsze siedliska roślin i zwierząt.

2.3. Kierunki działań w zakresie ochrony gleb i powierzchni ziemi ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:

Lp.	Kierunek działań	Sposób realizacji
1	Zachowanie śródpolnych zadrzewień, zakrzaczeń, kompleksów leśnych i nieużytków podmokłych jako ważnych elementów	Z uwagi na ograniczone możliwości ingerencji w sposób zagospo-

	funkcjonalnych struktury ekologicznej i obiektów warunkujących utrzymanie odpowiedniego poziomu wód gruntowych na obszarach rolniczych,	darowania terenów niebędących własnością gminy wszelkie działania mają charakter informacyjny zwłaszcza w odniesieniu do programów rolno-środowiskowych.
2	Utrzymanie i odbudowa urządzeń melioracyjnych, zapewniających odpowiedni poziom wód gruntowych i zabezpieczających użytki rolne przed okresowymi przesuszeniami lub zalaniem,	Realizacja jest utrudniona, gdyż zgodnie z art. 77 ust. 1 ustawy Prawo wodne (jednolity tekst Dz.U.05.239.2019) utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych szczegółowych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej - do tej spółki. Na terenie Gdyni nie powołano spółki wodnej, a właściciele gruntów przeznaczają tereny głównie na cele budowlane, co skutkuje zasypywaniem rowów melioracyjnych.
3	Wdrażanie i upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej (KDPR),	Szkolenie i spotkania indywidualne się odbywają i są przeprowadzone przez Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego.
4	Promowanie rolnictwa ekologicznego	Na terenie Gdyni jest tendencja do zabudowy gruntów rolnych, a gospodarstwa ekologiczne nie występują. Szkolenia w tym zakresie prowadzi Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego.
5	Likwidacja dzikich wysypisk	Usuwane na bieżąco. Preferowana jest profilaktyka, aby nie dopuszczać do powstawania dzikich wysypisk. W celu ograniczenia powstawania dzikich wysypisk miasto Gdyni finansuje tzw. wystawki odpadów wielkogabarytowych.
6	Ograniczanie do niezbędnego minimum używania mieszaniny piasku i soli do zimowego utrzymania dróg.	Na terenie miasta Gdyni nie używa się mieszaniny piasku i soli. Stosuje się natomiast topiące środki chemiczne, np. solankę.
7	Bieżąca kontrola realizacji przez mieszkańców obowiązków w zakresie utrzymania porządku i czystości	Straż Miejska w Gdyni prowadzi bieżące kontrole realizacji obowiązków właścicieli nieruchomości w zakresie utrzymania porządku i czystości
8	Wykonywanie kontrolnych badań dotrzymywania standardów jakości gleb i ziemi	Nie było konieczności realizacji badań
9	Działania na rzecz ochrony brzegu morskiego	Zgodnie z ustawą o ustanowieniu wieloletniego „Programu ochrony brzegów morskich” realizowane są na bieżąco, w miarę posiadanych środków: 1. stabilizacja linii brzegowej wg stanu z roku 2000 i zapobieganie zanikowi plaż, 2. monitorowanie brzegów morskich
10	Kontrola i egzekwowanie wymogów ochronnych dla brzegu morskiego, pasa technicznego i pasa nadbrzeżnego.	Działanie realizowane przez Urząd Morski w Gdyni na bieżąco w oparciu Zarządzenie porządkowe Nr 3 Dyrektora Urzędu Morskiego

2.4. Kierunki działań w zakresie ochrony zasobów kopalin i wód podziemnych ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:

Lp.	Kierunek działań	Sposób realizacji
1	Propagowanie dobrej praktyki rolniczej polegającej na stosowaniu właściwych dawek nawozów sztucznych i naturalnych.	Szkolenie i spotkania indywidualne się odbywają i są przeprowadzone przez Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
2	Utrzymywanie należytego stanu sanitarnego, porządku i czystości w strefach ochronnych wód podziemnych.	Zadania są realizowane przez służby komunalne i PEWIK Gdynia. Ponadto, na bieżąco prowadzona jest budowa nowych i modernizacja starych sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej, a przed wprowadzeniem ścieków opadowych do odbiorników (wód powierzchniowych, ziemi i kanalizacji deszczowej) ścieki są podczyszczane. Ponadto PEWIK prowadzi stały lokalny monitoring jakości wody podziemnej w rejonach ujęć. Strefy ochronne są oznakowane tablicami. Tereny ochrony bezpośredniej ogrodzone i monitorowane.
3	Racjonalizacja gospodarowania wodą podziemną poprzez dostosowanie przyznawanych w pozwoleniach wodno-prawnych poborów wód do rzeczywistych potrzeb użytkowników w ramach ustalonych w dokumentacjach hydrogeologicznych, dla poszczególnych ujęć, zasobów eksploatacyjnych lub dyspozycyjnych - zgodnie z udokumentowanymi potrzebami.	Zadania są realizowane zgodnie z ustalonymi kierunkami działań. Zasoby eksploatacyjne oraz pozwolenia wodnoprawne są ustalane w ilościach rzeczywistego średniego zapotrzebowania dobowego.
4	Podniesienie efektywności ochrony wód podziemnych, w szczególności na obszarze GZWP nr 110 Głównych Zbiorników Wód Podziemnych poprzez ustanowienie prawnych warunków ochrony GZWP i jego obszaru ochronnego.	Ustalenie prawnych warunków ochrony należy do kompetencji Dyrektora RZGW w Gdańsku. Prawne warunki ochrony mogą być ustalone po ustaleniu warunków korzystania z wód regionu wodnego. Obecnie kończy się etap ustalania warunków korzystania wód z regionu wodnego Dolnej Wisły oraz warunków korzystania z wód zlewni.

3. Cele, priorytety i przedsięwzięcia, inwestycyjne i pozainwestycyjne, konieczne do realizacji w perspektywie wieloletniej, w sferze zrównoważonego wykorzystania surowców, materiałów, wody i energii

3.1. Zmniejszenie wodochłonności, materiałochłonności i energochłonności gospodarki

3.1.1. Kierunki działań w zakresie ograniczenia wielkości strat wody ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:

Lp.	Kierunki działań	Sposób realizacji
1	Monitoring telemetryczny pracy wszystkich obiektów wodociągowych, ujęć, zbiorników retencyjnych, stacji podnoszenia ciśnienia wody, który służy natychmiastowemu informowaniu o wycieku (ubytku) wody,	PEWiK Gdynia Sp. z o.o. realizuje działania na wszystkich obiektach, dodatkowo funkcjonuje program pomiarów ciśnień i przepływów na sieci.
2	Modernizacja wszystkich pompowni – wyposażenie w układy miękkiego startu lub przetwornice ciśnienia w celu ustabilizowania ciśnienia wody wprowadzanej do sieci i zapobiegania uderzeniom hydraulicznym,	PEWiK Gdynia Sp. z o.o. realizuje inwestycje, a dodatkowo realizuje się działania polegające na zastępowaniu wielu obiektów jednym zbiorczym.
3	Realizacja programu regulacji nadmiernych ciśnień w systemie wodociągowym, wyodrębnienie stref ciśnienia obniżanego za pomocą regulatorów.	PEWiK Gdynia Sp. z o.o. realizuje program uzupełniony o pomiar przepływów i ciśnień.
4	Organizacja służb dyżurnych sieci w sposób zapewniający szybką reakcję – zamknięcie uszkodzonego elementu układu wodociągowego i przystąpienie do jego naprawy,	Zadanie inwestycyjne realizowane przez PEWiK na bieżąco.
5	Planowana wymiana zużytych elementów systemu wodociągowego w oparciu o prowadzoną ewidencję zdarzeń awaryjnych, wiek, planowana modernizację dróg itd.	Zadanie inwestycyjne realizowane przez PEWiK zgodnie z planem wieloletnim.

3.1.2. Kierunki działań w zakresie ramach zmniejszenia zużycia wody ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:

Lp.	Kierunki działań	Sposób realizacji
1	zmniejszenie wykorzystania wód podziemnych do celów przemysłowych	Elektrociepłownie Wybrzeże SA: modernizacja stacji uzdatniania wody i zastosowanie urządzeń nowej generacji spowodowało zmniejszenie wskaźników zużycia wody podziemnej na jednostkę produkcji: Rok 2008 - 0,101 Mg/GJ; Rok 2009 – 0,094 Mg/GJ; Rok 2010 – 0,090 Mg/GJ. Ponadto EC Wybrzeże SA zaprzestało zużywania wody do hydrotransportu odpadów; Dalmor S.A. – od roku 2008 nie dokonuje się poborów wody ze studni zlokalizowanych na terenie Dalmor SA (nie są wykorzystywane do celów przemysłowych, istnieje jedynie znikomy pobór do badań laboratoryjnych). Stocznia Marynarki Wojennej SA modernizacja systemu ogrzewania budynków poprzez zamianę ogrzewania parowego na ogrzewanie wodne spowodowała znaczne ograniczenie ilości zużytej wody potrzebnej do wytworzenia pary (przed modernizacją 50 % kondensatu nie wracało do kotłowni)-jednocześnie ograniczy-

		<p>to to zużycie gazu/oleju opałowego we własnej kotłowni.</p> <p>Energomontaż Północ Gdynia – opomiarowanie poboru wody na Nabrzeżu na terenie byłej Stoczni Gdynia, do którego firma posiada tytuł prawny, dało możliwość ewidencjonowania i kontroli zużycia wody.</p> <p>Bałtycki Terminal Kontenerowy Sp. z o.o. – zainstalowanie odpowiednich zaworów ograniczających przepływ wody.</p> <p>Pobór wód morskich do celów chłodniczych lub ogrzewania – budynek „Sea Towers”, stocznia Damen Shipyards.</p>
2	kontynuacja wprowadzania zamkniętych obiegów wody i wodoszczędnych technologii produkcji w przemyśle,	<p>Elektrociepłownie Wybrzeże SA – modernizacja basenów wody spłucznej pozwoliła na wykorzystanie wody do mycia posadzek pomieszczeń technologicznych w obiegu zamkniętym.</p> <p>Dalmor SA – magazyny chłodnie posiadają obiegi zamknięte wody z systemem skraplaczy.</p> <p>Eurogaz-Gdynia Sp. z o.o. – od roku 2007 w procesie wytwarzania acetyleny funkcjonuje zamknięty obieg wody technologicznej.</p> <p>CRIST S.A. w instalacji cięcia plazmą stosuje się obieg zamknięty wody technologicznej.</p>
3	przeznaczanie wód podziemnych przede wszystkim dla ludności oraz hodowli, a w szczególnych przypadkach dla przemysłu i usług wymagających wody wysokiej jakości,	<p>W roku 2009 i 2010 nie wydano żadnego pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie urządzeń do poboru wód podziemnych na cele przemysłowe.</p>
4	kontynuacja modernizacji sieci wodociągowych w celu zmniejszenia strat wody w systemach przesyłowych przy korzystaniu z zasobów wodnych - stosowanie rozwiązań kompromisowych, uwzględniających zasady zrównoważonego rozwoju,	<p>Służby sieci wodociągowej realizowały planowane prace przeglądowe i naprawcze na eksploatowanych systemach wodociągowych, ze szczególnym naciskiem na działania zmierzające do utrzymania w sprawności technologicznej urządzeń i obiektów wodociągowych oraz do poprawy stanu technicznego głównego szkieletu systemu wodociągowego – sieci magistralnych i rozdzielczych o charakterze tranzytowym. Dzięki temu osiągnięta jest poprawa niezawodności i elastyczności funkcjonowania zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę. Ma to szczególne znaczenie w sytuacjach awaryjnych, które niestety są nieodłącznym zjawiskiem związanym z utrzymaniem rozległej sieci wodociągowej na obszarze zurbanizowa-</p>

		<p>nym, z bogatą infrastrukturą, kiedy koniecznym staje się ograniczenie do niezbędnego minimum uciążliwości awarii dla klientów.</p> <p>Priorytetowym elementem kontroli świadczenia usług w zakresie przesyłu wody w sieci jest proces monitoringu. Badania wody z odpowiednią częstotliwością oraz we właściwych miejscach systemu wodociągowego dostarczają niezbędnych informacji o jakości wody i spełnieniu przez nią wymagań określonych w przepisach prawnych. Reasumując, działania zmierzające do zmniejszenia zużycia wody to przede wszystkim:</p> <ul style="list-style-type: none"> • optymalizacja pracy całego systemu wodociągowego, • nowoczesna armatura sieci, • modernizacja podejść wodociągowych.
--	--	--

3.1.3. Kierunki działań w zakresie ramach zmniejszenia energochłonności ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:

Lp.	Kierunki działań	Sposób realizacji
1	wprowadzanie energooszczędnych technologii i urządzeń w przemyśle oraz energetyce,	<p>W listopadzie 2008r. w EC 3 uruchomiono instalację współspalania biomasy (głównie peletów i brykietów). W efekcie ograniczona zostanie emisja CO₂ o 52 tysiące ton/rocznie.</p> <p>Bałtycki Terminal Kontenerowy Sp. z o.o. – zakup energooszczędnych urządzeń i sprzętu technicznego (np. suwnice kontenerowe, prasy hydrauliczne),</p> <p>Morski Terminal Masowy Gdynia Sp. z o.o. – nowo zakupowane żurawie posiadają układ napędowy mechanizmów głównych oparty na falownikach. System napędowy posiada nowoczesne rozwiązanie zasilania i rozdziału energii na poszczególne napędy.</p> <p>Eurogaz Gdynia – w instalacji zgazowania tlenu zamontowano dodatkową parownicę atmosferyczną, co pozwoliło na zmniejszenie zużycia energii elektrycznej przez podgrzewacz tlenu.</p> <p>CRIST SA – wprowadzenie energooszczędnych urządzeń (maszyny do cięcia, automaty, i półautomaty spawalnicze).</p>
2	zmniejszenie strat energii, zwłaszcza ciepłej w systemach przesyłowych, poprawa parametrów energetycznych budynków oraz podnoszenie sprawności wytwarzania energii,	OPEC Gdynia Sp. z o.o. – przygotowano program termomodernizacji sieci przesyłowych w ramach projektu UE POliŚ, którego ocena w NFOŚ aktualnie trwa. W przypadku pozytywnej oceny będzie on realizowany w latach

		<p>2011-2014.</p> <p>Eurogaz Gdynia – modernizacja sieci ciepłowniczej.</p> <p>Poprawa parametrów energetycznych budynków:</p> <p>I. Placówki edukacji gdzie przeprowadzono termomodernizację:</p> <p>1. Rok 2008:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SP nr 18, • SP nr 20, • ZSO nr 4, • Zespół Szkół Specjalnych nr 17, <p>2. Rok 2010:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SP nr 10, • IV LO, • X LO, • Technikum Transportowe, • Zespół Wczesnej Edukacji nr 1. <p>II. Zakłady:</p> <p>Energomontaż Północ Gdynia Sp. z o.o. – docieplenie budynku biurowego.</p> <p>PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Zakład Linii Kolejowych w Gdyni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymiana kotłów grzewczych (budynki Schronisk Sekcji Gdynia), • wymiana stolarki okiennej na PVC (budynki garaży drezyn, kuźni, nastawni i schronisk Sekcji Gdynia), • wykonanie elewacji (budynek garażu drezyn i schroniska Sekcji Gdynia ul. Morska), • częściowa wymiana instalacji centralnego ogrzewania (budynek kuźni Sekcji Gdynia, budynek nastawni GPD Gdynia Port).
3	rozbudowa systemu monitoringu i sterowania sieciami i węzłami cieplnymi, poprawa dostępności transportowej do węzła komunikacyjnego, w tym portów Gdańska i Gdyni, lotniska oraz małych portów,	OPEC Gdynia Sp. z o.o. – system monitoringu i sterowania sieciami i węzłami cieplnymi jest stopniowo udoskonalany. Co roku około 80 węzłów ciepłowniczych podłączanych jest do systemu.
4	zapewnienie możliwości swobodnego wyboru przez użytkowników różnych nośników energii, z wyraźną jednak preferencją paliw przyjaznych dla środowiska tak z uwagi na emisję zanieczyszczeń do atmosfery, jak i powstawanie odpadów paleniskowych,	Zapewnione. W mpzp zawiera się preferencje do podłączenia do m.s.c.
5	stworzenie warunków umożliwiających całkowitą eliminację paliw stałych w niskosprawnych kotłowniach lokalnych i indywidualnych,	Do końca roku 2009 udzielano dotacji mieszkańcom Gdyni ze środków GFOŚiGW instalującym kolektory i pompy ciepła. Z dniem 1.01.2010r. gminne i powiatowe zostały zlikwidowane, co skutkowało brakiem możliwości udzielenia dotacji.
6	termomodernizacja budynków mieszkalnych.	Zadanie realizowane ze środków właścicieli nieruchomości

3.1.4. Kierunki działań w zakresie wykorzystania energii odnawialnej ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:

Lp.	Kierunki działań	Sposób realizacji
1	Promowanie oraz popularyzacja najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w tym rozwiązań technologicznych, administracyjnych i finansowych	Do końca roku 2009 udzielano dotacji na montaż kolektorów słonecznych i pomp ciepła. Możliwość udzielania dotacji była promowana w lokalnej prasie i na stronie www.gdynia.pl/dotacjeekologiczne . Z dniem 1.01.2010r. w wyniku nowelizacji ustawy Prawo ochrony środowiska, ustała możliwość udzielania dotacji.
2	Wspieranie finansowe projektów w zakresie budowy urządzeń i instalacji do produkcji i transportu energii wytwarzanej w oparciu o źródła odnawialne,	Do końca roku 2009 udzielano dotacji mieszkańcom Gdyni ze środków GFOŚiGW instalującym kolektory i pompy ciepła. Z dniem 1.01.2010r. gminne i powiatowe zostały zlikwidowane, co skutkowało brakiem możliwości udzielania dotacji.
3	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii	W roku 2008 udzielono 5 dotacji na odnawialne źródła energii, a w roku 2009 już 19 dotacji.
4	Wspieranie inicjatyw w zakresie wykorzystania energii odnawialnej	Współpraca z BOŚ SA – tanie kredyty na inwestycji proekologiczne uzupełniające gdyńską ofertę dotacji.
5	Restrykcyjne przestrzeganie zakazu wypalania nieużytków	Akcja edukacyjna uświadamiająca o konsekwencjach wypalania traw. Zadanie realizowane przez Policję, Straż Miejską i Straż Pożarną.
6	Edukacja ekologiczna w zakresie odnawialnych źródeł energii	Informacje do prasy zachęcające do korzystania z dotacji i/lub kredytów ekologicznych.
7	Wspieranie inicjatyw podejmowanych w zakresie zastępowania, jako nośnika energii, paliwa stałego źródłami energii odnawialnej.	Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa współpracuje z przedsiębiorcami, którzy realizują inwestycje w odnawialne źródła energii.

4. Cele, priorytety i przedsięwzięcia, inwestycyjne i pozainwestycyjne, konieczne do realizacji w perspektywie wieloletniej, w sferze poprawy jakości środowiska.

4.1. Gospodarowanie odpadami

Całość problematyki związanej z gospodarowaniem odpadami jest zawarta w Planie gospodarki odpadami, a najważniejsze zadania zostały ujęte w części dotyczącej ochrony gleb. Realizację poszczególnych zadań opisano w sprawozdaniu z realizacji Planu gospodarki odpadami dla miasta Gdyni.

4.2. Jakość wód

Zaplanowane inwestycje na terenie Miasta Gdyni, do realizacji w ramach ww. Programu wymienione zostały w poniższej tabeli:

4.2.1. Kierunki działań w zakresie działań służących poprawie jakości wód powierzchniowych ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:

Lp.	Kierunki działań	Sposób realizacji
1	podejmowanie przedsięwzięć mających na celu naturalne spowolnienie spływu wód powierzchniowych,	<p>1. Nadleśnictwo Gdańsk na terenach gminy Gdynia utrzymując stałą pokrywę leśną, zapobiegając aktywnie erozji zboczy (budowa płotków faszynowych, ponowne wprowadzanie roślinności leśnej na miejsca poddane erozji) zapewniło spowolnienie spływu wód powierzchniowych oraz zwiększyło ich retencję.</p> <p>2. W 2010r. rozpoczęto odbudowę istniejącego zbiornika wodnego będącego odtworzeniem obecnego okresowego zbiornika wód deszczowych. Projektowany zbiornik ma być elementem „Leśnego ogrodu botanicznego – Marszewo” zakładanego przez Nadleśnictwo Gdańsk przy ośrodku edukacji przyrodniczo-leśnej. Zbiornik będzie miejscem prezentacji kolekcji gatunków roślin wodnych oraz błotnych, typowych dla naszego regionu. Przewidziano przegłębienie oczka o około 1,0 m. Aby zapobiec przedostawaniu się wód opadowych do gruntów przepuszczalnych, będących podłożem biegnącego w odległości 20 metrów gazociągu, planuje się wyłożenia dna projektowanego zbiornika warstwą gruntu nieprzepuszczalnego.</p> <p>3. W dzielnicy Działki Leśne przygotowany został projekt uporządkowania spływu wód opadowych z terenów leśnych - rejon ulic: Wolności, Kwidzyńskiej, Pomorskiej i Olsztyńskiej.</p>
2	ochrona przed powodzią i suszą,	<p>1. W latach 2008-2010 opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową: „Regulacja Potoku Źródło Marii na odcinku od ul. Nałkowskiej do przepustu pod torami wraz z budową zbiornika retencyjnego suchego</p>

		<p>KARWINY oraz budową odcinków kanalizacji deszczowej i urządzeń podczyszczających w rejonie ulic Buraczanej i Nałkowskiej w Gdyni”.</p> <p>2. wykonano koncepcję programowo-przestrzenną odtworzenia potoku Wiczlińskiego wraz z budową zbiorników retencyjnych (2008r.), z której rozwiązania uwzględniono w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego części dzielnic Chwarzno-Wiczlino i Karwiny, rejon potoku Wiczlińskiego oraz zbiorników retencyjnych „Zielenisz” i „Obwodnica”. Plan przewiduje budowę zbiorników retencyjnych: na rzece Kaczej - „Obwodnica” i na potoku Wiczlińskim - „Zielenisz”, tereny zalewowe, koryto wielkiej i małej wody potoku Wiczlińskiego wraz umocnieniami z materiałów naturalnych i zróżnicowanej zieleni</p> <p>3. Wykonano modernizację zbiornika retencyjnego na kanalizacji deszczowej przy ulicy Bosmańskiej.</p> <p>4. Zrealizowano budowę zbiorników retencyjnych (3 szt.) pod Trasą Kwiatkowskiego (rejon ul. Morskiej i ul. Leszczyński).</p> <p>5. W zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obejmujących tereny nadrzeczne, wnioskuje się uwzględnienie terenów zalewowych i dróg eksploatacyjnych wzdłuż cieków.</p>
3	utrzymanie obecnej i dążenie do poprawy jakości wód powierzchniowych,	<p>Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowych w ramach realizacji programu: <i>”Poprawa czystości wód Morza Bałtyckiego poprzez rozbudowę systemów gospodarki wodnej”</i> współfinansowanego ze środków unijnych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa kanałów deszczowych w ul. Orłowskiej, Popiela i Króla Jana III w Gdyni wraz z budową urządzeń podczyszczających przed wylotem do rzeki Kaczej. 2. Budowa i przebudowa kanałów deszczowych w Al. Marszałka Piłsudskiego i w ul. Legionów w Gdyni wraz z budową urządzeń podczyszczających na wylotach do Zatoki Gdańskiej. 3. Budowa urządzenia podczyszczającego na kanale deszcz.

		<p>czowym 1600mm w ul. Chwaszczyńskiej przed wylotem do Potoku Źródło Marii w rejonie ul. Zapolskiej.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Budowa kanałów deszczowych w ulicach Źmudzkiej, Kurpiowskiej, Wielkopolskiej i Małopolskiej wraz z budową urządzenia podczyszczającego przed wylotem do rzeki Kaczej. 5. Budowa i przebudowa kanałów deszczowych w rejonie ulic Adwokackiej, Mierniczej i Oficerskiej w Gdyni wraz z budową urządzenia podczyszczającego przed wylotami do Potoku Kolibkowskiego oraz regulacją górnego odcinka odbiornika. 6. Budowa i przebudowa kanałów deszczowych w ul. Energetyków w Gdyni wraz z budową urządzenia podczyszczającego. <p>Ponadto, w latach 2008-2010 opracowano dokumentację projektowo-kosztorysowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Regulacja Potoku Źródło Marii na odcinku od ul. Nałkowskiej do przepustu pod torami wraz z budową zbiornika retencyjnego suchego KARWINY oraz budową odcinków kanalizacji deszczowej i urządzeń podczyszczających w rejonie ulic Buraczanej i Nałkowskiej w Gdyni”. 2. „Rozbudowa ulicy Morskiej wraz z budową kanalizacji deszczowej na odcinku od skrzyżowania z ulicą Kcyńską do skrzyżowania z ulicą Chylońską II.” – w ramach której zaprojektowano urządzenia podczyszczające przed wylotami kanalizacji deszczowej do Strugi Cisowskiej i Potoku Demptowskiego. 3. „Przebudowa kanalizacji deszczowej w ul. Arciszewskich i Muchowskiego oraz na terenie Portu Wojennego w Gdyni wraz z budową urządzeń podczyszczających”. <p>Ponadto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W warunkach technicznych i uzgodnieniach projektów nakłada się na inwestorów na działkach prywatnych i terenach przemysłowych obowiązek podczyszczania wód opadowych oraz egzekwuje się go
--	--	--

		<p>na etapie odbioru inwestycji.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Przeprowadza się dwa razy w roku badania jakości wód opadowych odprowadzanych miejskimi kanałami deszczowymi do cieków. 3. Istniejące na sieci kanalizacji deszczowej separatory (53 szt.) i piaskowniki (24 szt.) oczyszczane są dwa razy w roku, natomiast zbiorniki retencyjne (6 szt.) - 1 raz w roku. 4. Wykonano urządzenia podczyszczające na sieci kanalizacji deszczowej przed wylotami do cieków w ulicy: Bosmańskiej, Nasypowej, Pawiej, Mylnej oraz pod Trasą Kwiatkowskiego. 5. W trakcie realizacji, zgodnie z warunkami technicznymi, jest budowa urządzeń podczyszczających na kanale deszczowym w ul. Puckiej. 6. Ograniczono możliwość zanieczyszczenia wód Zatoki Gdańskiej poprzez likwidację przelewu ścieków sanitarnych do kanalizacji deszczowej w rejonie przepompowni ścieków PEWIK przy al. Marszałka Piłsudskiego. 7. Zlikwidowano szereg nielegalnych podłączeń przyłączy kanalizacji sanitarnej do kanalizacji deszczowej z prywatnych posesji (np. w ulicy Grottgera, Lelewela, Poznańskiej, Krasickiego, Świętojańskiej). 8. Zrealizowano urządzenia podczyszczające na kanale deszczowym w ul. Nawigatorów z wylotem do rzeki Kaczej (brzeg lewy). W rejonie wylotu koryta ciekę zostało umocnione materacami siatkowo kamiennymi. Wykonana została również nad rzeką nowa kładka dla pieszych.
4	ograniczenie spływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych.	<p>j.w. oraz w ramach realizacji programu: "Poprawa czystości wód Morza Bałtyckiego poprzez rozbudowę systemów gospodarki wodnej" opracowano:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analizę odprowadzenia wód opadowych i roztopowych ciekami powierzchniowymi rzeka Kacza z dopływami wraz z obliczeniami hydrologicznymi i hydraulicznymi zlewni rzeki Kaczej 2. Analizę odprowadzenia wód opadowych i roztopowych cie-

		<p>kami powierzchniowymi Potok Kolibkowski wraz z obliczeniami hydrologicznymi i hydraulicznymi zlewni Potoku Kolibkowskiego</p> <p>3. Analizę odprowadzania wód opadowych i roztopowych ciekami powierzchniowymi Potok Swelina wraz z obliczeniami hydrologicznymi i hydraulicznymi zlewni Potoku Swelina</p> <p>4. Analizę odprowadzania wód opadowych i roztopowych ciekami powierzchniowymi Struga Cisowska z dopływami wraz z obliczeniami hydrologicznymi i hydraulicznymi Strugi Cisowskiej.</p> <p>5. Analizę badań wskaźników zanieczyszczeń w wodach opadowych i roztopowych.</p> <p>6. Sprawozdania z badań wskaźników zanieczyszczeń w wodach opadowych i roztopowych.</p>
--	--	--

4.2.2. Kierunki działań w zakresie kształtowania stosunków wodnych, ochroną przed powodzią i minimalizacją skutków suszy ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:

Lp.	Kierunki działań	Sposób realizacji
1	budowa nowych zbiorników wodnych,	<p>1. W latach 2008-2010 opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową: „Regulacja Potoku Źródło Marii na odcinku od ul. Nałkowskiej do przepustu pod torami wraz z budową zbiornika retencyjnego suchej KARWINY oraz budową odcinków kanalizacji deszczowej i urządzeń podczyszczających w rejonie ulic Buraczanej i Nałkowskiej w Gdyni”.</p> <p>2. W 2010r. rozpoczęto odbudowę zbiornika wodnego w Marszewie. Projektowany zbiornik ma być elementem „Leśnego ogrodu botanicznego – Marszewo” zakładanego przez Nadleśnictwo Gdańsk przy ośrodku edukacji przyrodniczo-leśnej. Zbiornik będzie miejscem prezentacji kolekcji gatunków roślin wodnych oraz błotnych, typowych dla naszego regionu. Przewidziano przeźębienie oczka o około 1,0 m. Aby zapobiec przedostawaniu się wód opadowych do gruntów przepuszczalnych, będących podłożem biegnącego w odległości 20 metrów gazociągu, planuje się wyłożenia dna pro-</p>

		<p>jektowanego zbiornika warstwą gruntu nieprzepuszczalnego.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Wykonano modernizację zbiornika retencyjnego na kanalizacji deszczowej przy ulicy Bosmańskiej. 4. Zrealizowano budowę zbiorników retencyjnych (3 szt.) pod Trasą Kwiatkowskiego (rejon ul. Morskiej i ul. Leszczyński). 5. Wykonana została koncepcja programowo-przestrzenna odtworzenia potoku Wiczińskiego wraz z budową zbiorników retencyjnych (2008r.), z której rozwiązania uwzględniono w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego części dzielnic Chwarzno-Wiczlino i Karwiny, rejon potoku Wiczińskiego oraz zbiorników retencyjnych „Zielenisz” i „Obwodnica”. Plan przewiduje budowę zbiorników retencyjnych: na rzece Kaczej - „Obwodnica” i na potoku Wiczińskim - „Zielenisz”, tereny zalewowe, koryto wielkiej i małej wody potoku Wiczińskiego wraz umocnieniami z materiałów naturalnych i zróżnicowanej zieleni.
2	<p>regulacja i utrzymanie cieków wodnych (pogłębianie, stabilizacja brzegów, prace remontowe w korytach rzek itp.) uwzględniających potrzeby ochrony przyrody w tym różnorodności biologicznej,</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykonywana jest dokumentacja projektowa dla zadania „Regulacja potoku Źródło Marii na odcinku od ul. Nałkowskiej do przepustu pod torami PKP” Inwestycja uwzględnia budowę zbiornika retencyjnego „Karwiny” oraz wykonanie urządzeń podczyszczających na kanalizacji deszczowej w rejonie ulic Buraczanej i Nałkowskiej, a także odcinkowe umocnienia koryta potoku materiałami naturalnymi. 2. Wykonana została koncepcja programowo-przestrzenna odtworzenia potoku Wiczińskiego wraz z budową zbiorników retencyjnych (2008r.), z której rozwiązania uwzględniono w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego części dzielnic Chwarzno-Wiczlino i Karwiny, rejon potoku Wiczińskiego oraz zbiorników retencyjnych „Zielenisz” i „Obwodnica”. Plan przewiduje budowę zbiorników retencyjnych: na rzece Kaczej - „Obwodnica” i na potoku Wiczińskim - „Zielenisz”, tereny zalewowe, koryto wielkiej i

		małej wody potoku Wiczlińskiego wraz umocnieniami z materiałów naturalnych i zróżnicowanej zieleni.
3	piętrzenie małych zbiorników wodnych i magazynowanie dodatkowych zasobów wody z jednoczesnym podniesieniem walorów krajobrazowych i estetycznych środowiska przyrodniczego,	<ol style="list-style-type: none"> 1. opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową: „Regulacja Potoku Źródło Marii na odcinku od ul. Nałkowskiej do przepustu pod torami wraz z budową zbiornika retencyjnego suchego KARWINY oraz budową odcinków kanalizacji deszczowej i urządzeń podczyszczających w rejonie ulic Buraczanej i Nałkowskiej w Gdyni”. 2. W 2010r. rozpoczęto odbudowę zbiornika wodnego w Marszewie. Projektowany zbiornik ma być elementem „Leśnego ogrodu botanicznego – Marszewo” zakładanego przez Nadleśnictwo Gdańsk przy ośrodku edukacji przyrodniczo-leśnej. Zbiornik będzie miejscem prezentacji kolekcji gatunków roślin wodnych oraz błotnych, typowych dla naszego regionu. Przewidziano przegłębienie oczka o około 1,0 m. Aby zapobiec przedostawaniu się wód opadowych do gruntów przepuszczalnych, będących podłożem biegnącego w odległości 20 metrów gazociągu, planuje się wyłożenia dna projektowanego zbiornika warstwą gruntu nieprzepuszczalnego.
4	budowa, odbudowa lub modernizacja urządzeń służących spowolnieniu odpływu wód powierzchniowych oraz ochrony gleb torfowych,	j.w.
5	rozwój małej retencji w harmonii z wymaganiami ochrony różnorodności biologicznej i przyrody – ochrona siedlisk wodno – błotnych,	<p>j.w. oraz</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nadleśnictwo Gdańsk na terenach gminy Gdynia utrzymując stałą pokrywę leśną, zapobiegając aktywnie erozji zboczy (budowa płotków faszynowych, ponowne wprowadzanie roślinności leśnej na miejsca poddane erozji) spowalniano spływ wód powierzchniowych oraz zwiększano ich retencję. 2. W ramach działań Nadleśnictwa Gdańsk na terenach gminy Gdynia zdecydowana większość siedlisk wodno - błotnych, jeśli nie została objęta formalną ochroną rezerwatową, została objęta ochroną bierną poprzez wyłączenie z powierzchni na których prowadzona jest gospodarka leśna.

		<p>Wilgotne i mokre łąki, oczko wodne, stanowiska storczyka – Gdynia Dąbrowa, Roślinność wodna i szuwarowa, zarośla wierzbowe – Gdynia Dąbrowa ul. Miętowa, Roślinność wodna i szuwarowa – Gdynia Dąbrowa ul. Warzywna, Oczko wodne z torfowiskiem, stanowisko rosiczki – Gdynia Dąbrowa ul. Truskawkowa Wnioskowano o wyodrębnienie użytku ekologicznego - Oczko wodne i torfowisko „Wielka Rola”, łęgowski ptaków wodno – błotnych, oddz. 186c leśnictwo Rogulewo obręb Chylonia</p> <p>3. Nadleśnictwo Gdańsk realizuje „Plan melioracji wodnych” wykonany w 1986 roku przez BULiGL w Gdyni. W planie tym przedstawiona była inwentaryzacja cieków, zbiorników i rowów wraz z urządzeniami wodnymi, a także wskazówki dotyczące regulacji stosunków wodnych w nadleśnictwie. Pozwalało to na aktywne kształtowanie stosunków wodnych na gruntach leśnych, przy czym stwierdzić należy, że w obrębie Gdyni, na terenie nadleśnictwa brak jest siedlisk przesuszonych. Do dnia dzisiejszego nie wykonano aktualizacji powyższego opracowania. W najbliższych latach Nadleśnictwo Gdańsk zamierza odbudować niektóre niegdyś istniejące zbiorniki małej retencji. Tereny wodno-błotne w zasadzie nie wymagają aktywnego kształtowania wód gruntowych ze względu na wystarczające uwilgotnienie gleb.</p>
6	właściwe utrzymanie wód i urządzeń wodnych,	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykonano modernizację zbiornika retencyjnego na kanalizacji deszczowej przy ulicy Bosmańskiej. 2. Wykonano koncepcję programowo-przestrzenną odtworzenia potoku Wiczlińskiego wraz z budową zbiorników retencyjnych (2008r.), z której rozwiązania uwzględniono w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego części dzielnic Chwarzno-Wiczlino i Karwiny, rejon potoku Wiczlińskiego oraz zbiorników retencyjnych „Zielenisz” i „Obwodnica”. Plan przewiduje budowę zbiorników retencyjnych: na

		<p>rzece Kaczej - „Obwodnica” i na potoku Wiczlińskim - „Zielenisz”, tereny zalewowe, koryto wielkiej i małej wody potoku Wiczlińskiego wraz umocnieniami z materiałów naturalnych i zróżnicowanej zieleni.</p>
7	<p>wyznaczanie pasów ochronnych i eksploatacyjnych oraz przywrócenie swobodnego dostępu do wód płynących.</p>	<p>W zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obejmujących tereny nadrzeczne, wyznaczono następujące pasy ochronne i eksploatacyjne wzdłuż cieków wodnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • M.p.z.p. części dzielnicy Mały Kack w Gdyni, terenu położonego na zachód od ul. Łęczyczyckiej. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXIV/566/08 z 22.10. 2008 - zachowanie istniejących terenów cennych przyrodniczo (terenów leśnych, zadrzewionych, terenów wód powierzchniowych itp.) - ustalenie przeznaczenia terenów tworzących korytarz ekologiczny wzdłuż rzeki Kaczej pod różne kategorie zieleni: urządzoną, ekologiczno-krajobrazową, tereny wyłączone z zabudowy do zagospodarowania w formie zieleni w granicach działek budowlanych • M.p.z.p. części dzielnic Wielki Kack i Mały Kack w Gdyni, terenu położonego na zachód od ulicy Sopockiej, rejonu tzw. Jeziora Kackiego. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXXII/716/09 z 27.05.2009 - zachowanie i ochrona istniejących terenów cennych przyrodniczo (terenu użytku ekologicznego, terenów zadrzewionych, terenów wód powierzchniowych itp.) - ustalenie przeznaczenia terenów tworzących korytarz ekologiczny wzdłuż Potoku Przemysłowego pod różne kategorie zieleni, począwszy od zieleni chronionej – teren użytku ekologicznego, po zieleń urządzoną, ekologiczno-krajobrazową, a także tereny wyłączone z zabudowy do zagospodarowania w formie zieleni w granicach działek budowlanych - zieleń należy kształtować w sposób umożliwiający utrzymanie korytarza ekologicznego wzdłuż Potoku Przemysłowego • M.p.z.p. części dzielnicy Chwarzno-Wiczlino w Gdyni, rejon ul. Wiczlińskiej i tzw.

		<p>Wielkiej Roli. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXXIX/858/10 z 27.01.2010 - zachowanie istniejących terenów cennych przyrodniczo (lasów, terenów zadrzewionych, terenów wód powierzchniowych itp.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ustalenie przeznaczenia terenów tworzących system powiązań przyrodniczych pod różne kategorie zieleni: urządzonej, ekologiczno – krajobrazowej oraz terenów wyłączonych z zabudowy do zagospodarowania w formie zieleni w granicach działek budowlanych <p>• M.p.z.p. części dzielnic: Dąbrowa i Chwarzno-Wiczlino w Gdyni, rejon rzeki Kaczej i Góry Donas. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XLV/1020/10 z 25.08.2010 - zachowanie i ochrona istniejących obszarów cennych przyrodniczo (obszarów użytków ekologicznych, obszarów zadrzewionych, obszarów wód powierzchniowych itp.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ustalenie przeznaczenia obszarów tworzących korytarz ekologiczny wzdłuż rzeki Kaczej pod zieleni ekologiczno-krajobrazową - zieleni należy kształtować w sposób umożliwiający utrzymanie korytarza ekologicznego wzdłuż rzeki Kaczej oraz korytarza ekologicznego łączącego tereny leśne rejonu góry Donas z lasami Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego <p>• Zmiana m.p.z.p. części dzielnicy Orłowo w Gdyni, rejon al. Zwycięstwa i ul. Świętopętka. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XLV/1021/10 z 25.08.2010 - na terenie klifu oraz zboczy dolin cieków ustala się ochronę zachowawczą zieleni służącej ich umocnieniu</p>
8	wyznaczanie obszarów zalewowych.	<p>W zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obejmujących tereny nadrzeczne, wyznaczono następujące obszary zalewowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • M.p.z.p. części dzielnicy Mały Kack w Gdyni, terenu położonego na zachód od ul. Łęczyckiej. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXIV/566/08 z 22.10.2008 - na obszarze objętym planem, wzdłuż rzeki Kaczej, występują tereny potencjalnie zagrożone zalewaniem wodami rzecznyymi, oznaczone na rysunku planu,

		<p>stanowiące naturalny, suchy zbiornik retencyjny służący regulacji przepływów i ochronie przed powodzią – obowiązuje zakaz wznoszenia budynków oraz realizacji podziemnych urządzeń infrastruktury technicznej, za wyjątkiem niezbędnych dla właściwego funkcjonowania terenu np. oświetlenie terenu, kanały odprowadzające oczyszczone wody deszczowe itp.</p> <ul style="list-style-type: none"> • M.p.z.p. części dzielnicy Orłowo w Gdyni, rejon Drogi Czerwonej – odcinek południowy. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXXIV/764/09 z 26.08.2009 - w centralnej części obszaru objętego planem – w rejonie Potoku Kolibkowskiego oraz w południowej części obszaru – wzdłuż Potoku Sweliny występują tereny potencjalnie zagrożone zalewaniem wodami rzecznyymi, oznaczone na rysunku planu, stanowiące naturalny, suchy zbiornik retencyjny służący regulacji przepływów i ochronie przed powodzią – obowiązuje zakaz wznoszenia budynków; przy realizacji inwestycji drogowych należy zastosować rozwiązania chroniące w/w tereny oraz ich sąsiedztwo przed negatywną zmianą stosunków wodnych • M.p.z.p. części dzielnic: Dąbrowa i Chwarzno-Wiczlino w Gdyni, rejon rzeki Kaczej i Góry Donas. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XLV/1020/10 z 25.08.2010 - na obszarze objętym planem, wzdłuż rzeki Kaczej, występują obszary potencjalnie zagrożone zalewaniem wodami rzecznyymi, oznaczone na rysunku planu – obowiązuje zakaz lokalizacji obiektów budowlanych oraz podziemnych urządzeń infrastruktury technicznej, za wyjątkiem niezbędnych, odpowiednio zorganizowanych przejść pieszych, przejazdów, przepustów i obiektów gospodarki wodnej • M.p.z.p. części dzielnicy Chylonia w Gdyni, rejon Parku Kilońskiego. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu III/31/10 z 22.12.2010 - na obszarze planu, wzdłuż rzeki Chylonki oraz Potoku Kilońskiego, występują tereny potencjalnie zagrożone zalewaniem wodami rzecznyymi - obo-
--	--	---

		wiązuje zakaz wznoszenia budynków oraz realizacji podziemnych urządzeń infrastruktury technicznej, za wyjątkiem niezbędnych urządzeń dla właściwego funkcjonowania terenu oraz odpowiednio zorganizowanych przejść pieszych, przepustów i obiektów gospodarki wodnej
--	--	--

4.2.3. Kierunki działań w zakresie przedsięwzięć eliminujących zapóźnienia infrastrukturalne ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:

Lp.	Kierunki działań	Sposób realizacji
1	budowa infrastruktury odbioru i oczyszczania ścieków,	<p>W latach 2008-10 zł przeznaczono na budowę i modernizację sieci kanalizacyjnej 9,1 mln zł oraz około 0,4 mln zł na modernizację przepompowni ścieków. Wszystkie ścieki wprowadzane do zbiorczego systemu kanalizacyjnego spławiane są do oczyszczalni „Dębogórze”, w której realizowany jest proces oczyszczania, obejmujący pełną biologiczną redukcję zanieczyszczeń wraz z zagospodarowaniem powstających w trakcie osadów. Warunki pracy obiektu zostały dostosowane do obowiązujących wymagań prawnych poprzez realizację inwestycji - w ramach Projektu współfinansowanego przez Unię Europejską</p> <p>W ramach inwestycji rozbudowano i zmodernizowano spalarnię osadów, obiekty gospodarki ściekowej: reaktory wielofunkcyjne, osadniki wtórne, kanały połączeniowe oraz obiekty gospodarki osadowej: stację zagęszczania osadu nadmiernego, ciąg fermentacji osadów, stację odwadniania osadów, stację higienizacji osadów, zbiornik biogazu, instalacje elektroenergetyczne z sieciami i hermetyzację obiektów uciążliwych.</p> <p>W grudniu 2009 roku zostało zrealizowane ostatnie zadanie Projektu unijnego tj. budowa kolektora głębokowodnego, odprowadzającego oczyszczone ścieki z oczyszczalni Dębogórze do Zatoki Puckiej i zastępującego obecny wylot brzegow</p>
2	budowa, rozbudowa lub przebudowa sieci wodociągowych, jednak wyłącznie wraz z budową, rozbudową lub przebudową sieci kanalizacyjnych obejmujących tych samych odbiorców usług w celu zmniejszenia dysproporcji rozwojowych między sieciami wodociągowymi, a systemami odbioru i oczyszczania ścieków,	Zadania inwestycyjne realizowane w Gdyni obejmują przede wszystkim budowę nowego i rozbudowę eksploatowanego przez PEWIK GDYNIA Sp. z o.o. systemu wodno – kanalizacyjnego. Budowa urządzeń wodociągowych i kanaliza-

		<p>cyjnych wiąże się z realizacją infrastruktury technicznej na terenach dotychczas mało uzbrojonych, a obecnie przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe.</p> <p>Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz zmniejszenie dysproporcji rozwojowych między sieciami wodociągowymi, a systemem odbioru i oczyszczania ścieków było jednym z nadrzędnych celów przedsięwzięcia inwestycyjnego zrealizowanego w ramach Projektu unijnego, współfinansowanego środkami z Funduszu Spójności. W latach 2008-10 w ramach tego Projektu unijnego zbudowano sieć wodociągową łącznie z kanalizacyjną w Gdyni, w dzielnicach Chwarzno - Wiczlino. Nakłady poniesione w badanym okresie na ten cel wyniosły 7,3 mln zł.</p>
3	<p>budowa, rozbudowa i przebudowa urządzeń wodociągowych, innych niż sieci (t.j. ujęcia wód, studnie publiczne, urządzenia służące do magazynowania i uzdatniania wody, urządzenia regulujące ciśnienie) - jednak tylko w przypadku jednoczesnej poprawy jakości wody u odbiorcy usług i zmniejszenia kosztów eksploatacyjnych systemu wodociągowego.</p>	<p>W ramach zrealizowanych programów inwestycyjnych część środków – obok budowy, rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej – przeznaczono na obiekty tj. ujęcia wody, stacje uzdatniania, pompownie i stacje podnoszenia ciśnienia oraz na specjalistyczne wyposażenie. Nowoczesne rozwiązania techniczne i technologiczne, niezawodna praca czyli niska awaryjność wymienionych obiektów oraz sprzętu agregatów pompowych, wyposażenie obiektów w nową armaturę oraz wykonywanie powłok na powierzchniach wewnętrznych zbiorników w dużym stopniu wpływa na poprawę jakości świadczonych usług, przy jednoczesnym zmniejszeniu kosztów eksploatacyjnych.</p> <p>W latach 2008-10 do zrealizowanych prac o takim znaczeniu należały między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonanie nowych studni głębinowych na ujęciach „Wiczlino”, „Reda”, „Rumia”, „Kolibki”, „Wielki Kack” i „Sieradzka” • modernizacja stacji podnoszenia ciśnienia "Płatynowa",

4.2.4. Kierunki działań w zakresie renaturalizacji cieków wodnych ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:

Lp.	Kierunki działań	Sposób realizacji
1	<p>podejmowanie działań w kierunku renaturalizacji cieków zniszczonych niewłaściwymi regulacjami,</p>	<p>• M.p.z.p. części dzielnicy Chylonia w Gdyni, rejon Parku Ki-</p>

		<p>łońskiego. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu III/31/10 z 22.12.2010 - przez obszar objęty planem przebiega rzeka Chylonka częściowo ujęta w kanał Ø1500. W strefie lokalizacji kanału zakazuje się działalności mogącej mieć negatywny wpływ na jego trwałość i prawidłową eksploatację. Wszelkie działania inwestycyjne w strefie 5,0 m po obu stronach kanału należy uzgodnić z gestorem sieci. Przewiduje się odkrycie rzeki Chylonki i urządzenie terenu zalewowego lub utworzenie zbiornika wodnego do retencjonowania wód na odcinku ujętym w kanał, przebiegającym przez teren 17 ZP, z zastosowaniem materiałów naturalnych do umacniania brzegu rzeki.</p>
2	<p>regulowanie cieków wodnych w sposób uwzględniający potrzeby ochrony przyrody,</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. opracowano dokumentację projektowo kosztorysową: „Regulacja Potoku Źródło Marii na odcinku od ul. Nałkowskiej do przepustu pod torami wraz z budową zbiornika retencyjnego suchego KARWINY oraz budową odcinków kanalizacji deszczowej i urządzeń podczyszczających w rejonie ulic Buraczanej i Nałkowskiej w Gdyni”. 2. wykonano koncepcję programowo-przestrzenną odtworzenia potoku Wiczlińskiego wraz z budową zbiorników retencyjnych (2008r.), z której rozwiązania uwzględniono w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego części dzielnic Chwarzno-Wiczlino i Karwiny, rejon potoku Wiczlińskiego oraz zbiorników retencyjnych „Zielenisz” i „Obwodnica”. Plan przewiduje budowę zbiorników retencyjnych: na rzece Kaczej - „Obwodnica” i na potoku Wiczlińskim - „Zielenisz”, tereny zalewowe, koryto wielkiej i małej wody potoku Wiczlińskiego wraz umocnieniami z materiałów naturalnych i zróżnicowanej zieleni. 3. W rejonie wylotu kanału deszczowego odprowadzającego wody opadowe z rejonu ul. Nawigatorów do rzeki Kaczej (brzeg lewy), koryto cieków zostało umocnione materacami siatkowo kamiennymi. Wykonana została również nad rze-

3	<p>wprowadzenie szczegółowych zasad ochrony środowiska w rejonach źródłiskowych pozostawienie nieuregulowanych rzek, których funkcje przyrodnicze dotąd nie uległy dewastacji, o ile postępowanie to nie będzie sprzeczne z wymogami racjonalnej gospodarki wodnej i ochroną przeciwpowodziową.</p>	<p>ką nowa kładka dla pieszych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • M.p.z.p. części dzielnicy Mały Kack w Gdyni, terenu położonego na zachód od ul. Łęczycykiej. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXIV/566/08 z 22.10.2008 - zachowanie istniejących terenów cennych przyrodniczo (terenów leśnych, zadrzewionych, terenów wód powierzchniowych itp.) • M.p.z.p. części dzielnic Wielki Kack i Mały Kack w Gdyni, terenu położonego na zachód od ulicy Sopockiej, rejonu tzw. Jeziora Kackiego. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXXII/716/09 z 27.05.2009 - zachowanie i ochrona istniejących terenów cennych przyrodniczo (terenu użytku ekologicznego, terenów zadrzewionych, terenów wód powierzchniowych itp.) <ul style="list-style-type: none"> - ustalenie przeznaczenia terenów tworzących korytarz ekologiczny wzdłuż Potoku Przemysłowego pod różne kategorie zieleni, począwszy od zieleni chronionej – teren użytku ekologicznego, po zieleń urządzoną, ekologiczno-krajobrazową, a także tereny wyłączone z zabudowy do zagospodarowania w formie zieleni w granicach działek budowlanych - zieleń należy kształtować w sposób umożliwiający utrzymanie korytarza ekologicznego wzdłuż Potoku Przemysłowego • M.p.z.p. części dzielnicy Chwarzno-Wiczlino w Gdyni, rejon ul. Wiczlińskiej i tzw. Wielkiej Roli. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXXIX/858/10 z 27.01.2010 - na terenie objętym planem znajduje się obszar źródłiskowy Potoku Wiczlińskiego, gdzie należy zapewnić regulację i odtworzenie Potoku Wiczlińskiego w korycie otwartym; brzegi potoku umocnić materiałami naturalnymi <ul style="list-style-type: none"> - zakaz odprowadzenia wód opadowych na tereny leśne, torfowiska i tereny podmokłe • M.p.z.p. części dzielnic: Dąbrowa i Chwarzno-Wiczlino w Gdyni, rejon rzeki Kaczej i Góry Donas. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XLV/1020/10 z 25.08.2010 - zachowanie i ochrona istniejących obszarów cennych przyrodniczo (obszarów użytków
---	---	--

	ekologicznych, obszarów zadrzewionych, obszarów wód powierzchniowych itp.)
--	--

4.2.5. Kierunki działań w zakresie prowadzenia wodochronnej gospodarki wodnej w zlewniach rzek ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:

Lp.	Kierunki działań	Sposób realizacji
1	promocja gospodarki wodnej nastawionej na retencję wody w glebach i w pierwszych poziomach wód podziemnych na obszarach gospodarki rolnej i leśnej a w zlewniach zurbanizowanych spowolnienie odpływu wód opadowych poprzez ograniczenie powierzchni nieprzepuszczalnych oraz zwiększanie udziału powierzchni zadarnionych, zakrzewionych lub zadrzewionych,	<ul style="list-style-type: none"> • M.p.z.p. części dzielnicy Leszczyńki w Gdyni, rejon ulic Działdowskiej i Modlińskiej. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XVII/401/08 z 27.02.2008 - wody opadowe z terenów zabudowy jednorodzinnej winny być w maksymalnym stopniu odprowadzane na tereny zieleni (przy korzystnych warunkach geologicznych) lub retencjonowane w granicach własnych działek; • M.p.z.p. części dzielnicy Wzgórze Św. Maksymiliana w Gdyni, rejon Skweru Plymouth. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XVIII/431/08 z 26.03.2008 - odprowadzenie wód opadowych: zagospodarowanie na terenie lokalizacji lub retencjonowanie i odprowadzenie do sieci kanalizacji deszczowej; • M.p.z.p. części dzielnicy Mały Kack w Gdyni, rejon ulic Wielkopolskiej, Spokojnej i Sopockiej. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XX/473/08 z 28.05.2008 - wody opadowe z powierzchni utwardzonych dróg - odprowadzenie do sieci kanalizacji deszczowej (po jej rozbudowie) lub do zbiorników retencyjnych po podczyszczeniu wód; orientacyjne rejony lokalizacji zbiorników retencyjnych wskazano na rysunku planu: <ul style="list-style-type: none"> - na terenie 36 ZP - projektowany zbiornik przepływowy połączony przelewem z kanałem deszczowym w ul. Wielkopolskiej, pozostałe zbiorniki zaprojektowano jako bezodpływowe, z funkcją parowania i wsiąkania, - wody opadowe na terenach 16 MW2, 17 MW2, 18 MW2 i 19 MW2, z dachów i powierzchni utwardzonych powinny być retencjonowane w granicach własnych terenów, na warunkach określonych przez gestora sieci, - na pozostałych terenach, gdzie projektowany sposób zagospodarowania oraz wielkość działek pozwalają na to, wody opadowe należą w maksymalnym stopniu

		<p>odprowadzić na tereny zieleni lub do zbiorników retencyjnych w granicach własnych działek (przy korzystnych warunkach geologicznych);</p> <ul style="list-style-type: none"> • M.p.z.p. części dzielnicy Wzgórze Św. Maksymiliana w Gdyni, rejon ulic Wyspiańskiego i Ejmonda. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXI/507/08 z 25.06.2008 - odprowadzenie wód opadowych z terenów zabudowy jednorodzinnej w maksymalnym stopniu na tereny zieleni w granicach własnych działek, po sprawdzeniu możliwości grunto-wodnych oraz w sposób uniemożliwiający zalewanie sąsiednich działek, z zastrzeżeniem zakazu wprowadzania wód opadowych do ziemi na terenach potencjalnie narażonych na osuwanie się mas ziemnych, o których mowa w § 8 ust. 1 pkt 2; • M.p.z.p. części dzielnicy Mały Kack w Gdyni, terenu położonego na zachód od ul. Łęczyckiej. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXIV/566/08 z 22.10. 2008 - wody opadowe z terenów zabudowy mieszkaniowej należy odprowadzać na tereny zieleni lub retencjonować w granicach własnej działki, <ul style="list-style-type: none"> - na terenie 14 ZP ustala się zbiornik retencyjny przepływowy o charakterze stawu naturalnego (adaptacja istniejącego oczka wodnego), na kanale przed zbiornikiem należy zastosować urządzenia podczyszczające (piaskownik i separator); • M.p.z.p. części dzielnic Leszczyńki i Grabówek w Gdyni, rejon ulic Orlicz-Dreszera, Kalosztajnow i Dembińskiego. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXX/668/09 z 25.03.2009 - dla opóźnienia spływu wód należy wybudować zbiorniki retencyjne otwarte lub podziemne, (przed zbiornikami należy zamontować urządzenia oczyszczające: piaskowniki i separatory) – orientacyjne rejony lokalizacji zbiorników retencyjnych wskazano na rysunku planu <ul style="list-style-type: none"> - wody opadowe na terenach 058 MW3, 059 MW3, 060 MW3, 061 MW3, 062 MW3, U i 063 U/MW3, z dachów i powierzchni utwardzonych, powin-
--	--	---

		<p>ny być retencjonowane w granicach własnych terenów; w przypadku niekorzystnych warunków gruntowych wody opadowe należy odprowadzić do kanalizacji deszczowej na warunkach określonych przez gestora sieci</p> <ul style="list-style-type: none"> - na pozostałych terenach, gdzie projektowany sposób zagospodarowania oraz wielkość działek pozwalają na to, wody opadowe należy w maksymalnym stopniu odprowadzić na tereny zieleni (przy korzystnych warunkach geologicznych) lub do zbiorników retencyjnych w granicach własnych działek, dopuszcza się odprowadzenie nadmiaru wód opadowych do sieci kanalizacji deszczowej; na terenach potencjalnie narażonych na osuwanie się mas ziemnych (oznaczonych na rysunku planu) nie dopuszcza się odprowadzenia wód deszczowych do gruntu; • M.p.z.p. części dzielnic Wielki Kack i Mały Kack w Gdyni, terenu położonego na zachód od ulicy Sopockiej, rejonu tzw. Jeziora Kackiego. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXXII/716/09 z 27.05.2009 - wody opadowe z powierzchni utwardzonych dróg - odprowadzać do sieci kanalizacji deszczowej (po jej rozbudowie) lub do zbiorników retencyjnych po podczyszczeniu wód; orientacyjna lokalizacja zbiornika retencyjnego - na terenie 18 KK w istniejącym jarze <ul style="list-style-type: none"> - wody opadowe z dachów powinny być retencjonowane w granicach własnych terenów, na warunkach określonych przez gestora sieci, dopuszcza się odprowadzenie nadmiaru wód opadowych z terenów 01 MW1,U, 02 MW1,U i 03 MW1 do Potoku Przemysłowego • M.p.z.p. części dzielnicy Orłowo w Gdyni rejon al. Zwycięstwa i ul. Spółdzielczej. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXXIII/739/09 z 24.06.2009 - na kanałach, kolektorach i rowach odprowadzających ścieki deszczowe do cieków należy zastosować urządzenia podczyszczające oraz retencyjne i opóźniające przepływ <ul style="list-style-type: none"> - wody opadowe z terenów zabudowy należy odprowadzać na
--	--	--

		<p>tereny zieleni lub retencjonować w granicach własnej działki</p> <ul style="list-style-type: none"> • M.p.z.p. części dzielnicy Orłowo w Gdyni, rejon Drogi Czerwonej – odcinek południowy. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXXIV/764/09 z 26.08.2009 - wody opadowe z utwardzonych powierzchni dróg odprowadzać grawitacyjnie do sieci kanalizacji deszczowej – konieczna rozbudowa sieci oraz przebudowa w zakresie kolizji z przebiegiem Drogi Czerwonej - następnie po oczyszczeniu do rzeki Kaczej, Potoku Kolibkowskiego, Sweliny oraz do bezodpływowego zbiornika retencyjnego, zlokalizowanego w rejonie węzła „Spółdzielcza”; orientacyjne rejony lokalizacji zbiorników retencyjnych wskazano na rysunku planu - wody opadowe z terenów zabudowanych należy odprowadzać na tereny zieleni lub retencjonować w granicach własnej działki • M.p.z.p. części dzielnicy Działki Leśne w Gdyni, rejon ulic Kieleckiej i Drogi Gdynskiej. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXXVII/838/09 z 25.11.2009 - odprowadzanie wód opadowych: z terenów usług - do miejskiej sieci kanalizacji deszczowej poprzez zbiorniki retencyjne zlokalizowane na własnych działkach; przed wlotem do zbiornika należy zainstalować urządzenia oczyszczające; zalecane zagospodarowanie podczyszczonych wód opadowych na własnym terenie, pod warunkiem udokumentowania korzystnych warunków gruntowo - wodnych dla rozsączenia wód • M.p.z.p. części dzielnicy Śródmieście w Gdyni, rejon Skweru Kościuszki oraz ulic Jana z Kolna i 10 Lutego. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXXVII/839/09 z 25.11.2009 - wody opadowe z dachów mogą być rozsączone do gruntu w granicach własnej działki lub retencjonowane do późniejszego wykorzystania • M.p.z.p. części dzielnicy Chwarzno-Wiczlino w Gdyni, rejon ul. Wiczlińskiej i tzw. Wielkiej Roli. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXXIX/858/10 z 27.01.2010 - wody opadowe z powierzchni
--	--	---

		<p>utwardzonych dróg na terenie Niemotowa, po podczyszczeniu odprowadzić do zbiornika retencyjnego na terenie 20 US,ZP, następnie do Potoku Wiczlińskiego; z ciągów pieszo – jezdnych na terenie Wielkiej Roli dopuszcza się odprowadzenie do studni chłonnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - wody opadowe z terenów zabudowy mieszkaniowej i usługowej w maksymalnym stopniu odprowadzić na tereny zieleni lub retencjonować w granicach własnych działek • M.p.z.p. części dzielnicy Śródmieście w Gdyni, rejon Mola Rybackiego. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XLI/930/10 z 24.03.2010 - wody opadowe z terenu 23 UM i z dachów budynków mogą być odprowadzane bezpośrednio do basenów portowych; zaleca się retencjonowanie tych wód do późniejszego wykorzystania, ewentualnie odprowadzanie ich kanalizacją liniową • M.p.z.p. części dzielnic: Dąbrowa i Chwarzno-Wiczlino w Gdyni, rejon rzeki Kaczej i Góry Donas. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XLV/1020/10 z 25.08.2010 - obejmuje się ochroną oczka wodne oznaczone na rysunku planu <ul style="list-style-type: none"> - wody opadowe z powierzchni utwardzonych dróg odprowadzić projektowaną siecią kanalizacji deszczowej do rzeki Kaczej lub do zbiorników retencyjnych, orientacyjnie wskazanych na rysunku planu na terenach: 04 ZP,US, 07 UT,US, 17 ZC,ZP i 18 ZP; na kanałach i kolektorach odprowadzających wody opadowe zastosować urządzenia podczyszczające i opóźniające przepływ - wody opadowe z pozostałych obszarów, w tym zabudowy mieszkaniowej i usługowej retencjonować lub rozsączyć w granicach własnych działek - na rzece Kaczej ustala się lokalizację urządzeń wodnych - zbiorników retencyjnych, orientacyjnie wskazanych na rysunku planu na terenie 25 ZE • Zmiana m.p.z.p. części dzielnicy Orłowo w Gdyni, rejon al. Zwycięstwa i ul. Świętopełka. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XLV/1021/10 z 25.08.2010
--	--	---

		<p>- wody opadowe z utwardzonych powierzchni dróg i placów, odprowadzać grawitacyjnie do sieci kanalizacji deszczowej – konieczna rozbudowa sieci; Potok Kolibkowski należy przystosować do przejęcia i bezpiecznego odprowadzenia dodatkowego przepływu wody ze zwiększonego zrzedu wód opadowych i roztopowych. W celu zwiększenia retencyjności cieku należy powiększyć istniejący zbiornik retencyjny - staw w rejonie A1 na terenie 01 ZP/UN,UK,UT; dopuszcza się budowę dodatkowych zbiorników wodnych na terenie 01 ZP/UN,UK,UT (proponowane lokalizacje wskazane orientacyjnie na rysunku planu); należy przebudować ujściowy odcinek Potoku Kolibkowskiego</p> <p>•M.p.z.p. części dzielnic Pogórze i Obłuże w Gdyni, rejon ulic Adm. Józefa Unruga i Płk. Stanisława Dąbka. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu III/30/10 z 22.12.2010 - wody opadowe z terenów zabudowy jednorodzinnej powinny być w maksymalnym stopniu retencjonowane w granicach własnej działki</p> <p>- wody opadowe z nowych terenów zabudowy mieszkaniowej, usługowej oraz produkcyjnej winny być odprowadzane do miejskiej sieci kanalizacji deszczowej poprzez zbiorniki retencyjne zlokalizowane na własnym terenie</p> <p>Zmiana m.p.z.p. części dzielnicy Śródmieście w Gdyni, rejon ulic Hryniewickiego, Waszyngtona i al. Jana Pawła II. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu III/52/10 z 22.12.2010 - odprowadzanie i oczyszczanie wód opadowych: do miejskiej sieci kanalizacji deszczowej lub powierzchniowo systemami lokalnymi; wody opadowe z dachów mogą być rozsączone do gruntu w granicach własnej działki lub retencjonowane do późniejszego wykorzystania</p>
2	wprowadzenie nadrzecznych pasów ochronnych,	<p>•M.p.z.p. części dzielnicy Mały Kack w Gdyni, terenu położonego na zachód od ul. Łęczyskiej. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXIV/566/08 z 22.10.2008 - zachowanie istniejących terenów cennych przyrodniczo (terenów leśnych, zadrzewionych, terenów wód powierzchniowych</p>

		<p>itp.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ustalenie przeznaczenia terenów tworzących korytarz ekologiczny wzdłuż rzeki Kaczej pod różne kategorie zieleni: urządzonej, ekologiczno-krajobrazowej, tereny wyłączone z zabudowy do zagospodarowania w formie zieleni w granicach działek budowlanych • M.p.z.p. części dzielnic Wielki Kack i Mały Kack w Gdyni, terenu położonego na zachód od ulicy Sopockiej, rejonu tzw. Jeziora Kackiego. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXXII/716/09 z 27.05.2009 - zachowanie i ochrona istniejących terenów cennych przyrodniczo (terenu użytku ekologicznego, terenów zadrzewionych, terenów wód powierzchniowych itp.) - ustalenie przeznaczenia terenów tworzących korytarz ekologiczny wzdłuż Potoku Przemysłowego pod różne kategorie zieleni, począwszy od zieleni chronionej – teren użytku ekologicznego, po zieleń urządzonej, ekologiczno-krajobrazowej, a także tereny wyłączone z zabudowy do zagospodarowania w formie zieleni w granicach działek budowlanych - zieleń należy kształtować w sposób umożliwiający utrzymanie korytarza ekologicznego wzdłuż Potoku Przemysłowego • M.p.z.p. części dzielnicy Chwarzno-Wiczlino w Gdyni, rejon ul. Wiczlińskiej i tzw. Wielkiej Roli. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXXIX/858/10 z 27.01.2010 - zachowanie istniejących terenów cennych przyrodniczo (lasów, terenów zadrzewionych, terenów wód powierzchniowych itp.) - ustalenie przeznaczenia terenów tworzących system powiązań przyrodniczych pod różne kategorie zieleni: urządzonej, ekologiczno – krajobrazowej oraz terenów wyłączonych z zabudowy do zagospodarowania w formie zieleni w granicach działek budowlanych • M.p.z.p. części dzielnic: Dąbrowa i Chwarzno-Wiczlino w Gdyni, rejon rzeki Kaczej i Góry Donas. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XLV/1020/10 z 25.08.2010 - zachowanie i ochrona istniejących obszarów
--	--	--

		<p>cennych przyrodniczo (obszarów użytków ekologicznych, obszarów zadrzewionych, obszarów wód powierzchniowych itp.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ustalenie przeznaczenia obszarów tworzących korytarz ekologiczny wzdłuż rzeki Kaczej pod zieleń ekologiczno-krajobrazową - zieleń należy kształtować w sposób umożliwiający utrzymanie korytarza ekologicznego wzdłuż rzeki Kaczej oraz korytarza ekologicznego łączącego tereny leśne rejonu góry Donas z lasami Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego <p>• Zmiana m.p.z.p. części dzielnicy Orłowo w Gdyni, rejon al. Zwycięstwa i ul. Świętopełka. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XLV/1021/10 z 25.08.2010 - na terenie klifu oraz zboczy dolin cieków ustala się ochronę zachowawczą zieleni służącej ich umocnieniu</p>
3	zakładanie zadrzewień i zakrzewień śródlądowych,	<p>Miasto Gdynia poprzez Biuro Ogrodnika Miasta realizuje program rozwoju terenów zieleni miejskiej. Częścią programu jest kompleksowa przebudowa drzewostanu rosnącego przy głównych ciągach komunikacyjnych oraz przebudowa terenów zieleni w centrum miasta. Dla każdej ulicy dobrano przewodni kolor oraz dobór gatunkowy drzew i krzewów. Wzdłuż ulic Wielkopolskiej i Chwaszczyńskiej posadzono już 300 kilkumetrowych dębów i 13 000 krzewów róż okrywowych. Ulica Śląska otrzymała brzozy w donicach, których kolor i materiał nawiązują do jasnych gdyńskich elewacji z okresu międzywojennego. W latach 2009 - 2010 udało się także zrealizować przebudowę terenów zieleni w centrum miasta, przy ul. Starowiejskiej, Zgody i Dworcowej</p>

4	utrzymanie naturalnego charakteru rzek,	<p>W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, obejmujących tereny nadrzeczne, znalazły się zapisy dotyczące utrzymania naturalnego charakteru rzek</p> <ul style="list-style-type: none"> • M.p.z.p. części dzielnicy Mały Kack w Gdyni, terenu położonego na zachód od ul. Łęczycyckiej. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXIV/566/08 z 22.10. 2008 - zachowanie istniejących terenów cennych przyrodniczo (terenów leśnych, zadrzewionych, terenów wód powierzchniowych itp.) • M.p.z.p. części dzielnic Wielki Kack i Mały Kack w Gdyni, terenu położonego na zachód od ulicy Sopockiej, rejonu tzw. Jeziora Kackiego. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXXII/716/09 z 27.05.2009 - na terenie 08 ZE,R usytuować urządzenia ograniczające maksymalne przepływy wód w Potoku Przemysłowym do poziomu umożliwiającego ochronę naturalnego koryta ciek w jego dolnym odcinku • M.p.z.p. części dzielnic: Dąbrowa i Chwarzno-Wiczlino w Gdyni, rejon rzeki Kaczej i Góry Donas. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XLV/1020/10 z 25.08.2010 - zachowanie i ochrona istniejących obszarów cennych przyrodniczo (obszarów użytków ekologicznych, obszarów zadrzewionych, obszarów wód powierzchniowych itp.)
5	tworzenie stref buforowych wokół zbiorników wodnych,	<p>W następujących zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, uwzględniono tworzenie stref buforowych wokół zbiorników wodnych terenów zalewowych i dróg eksploatacyjnych wzdłuż cieków.</p> <ul style="list-style-type: none"> • M.p.z.p. części dzielnicy Mały Kack w Gdyni, terenu położonego na zachód od ul. Łęczycyckiej. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXIV/566/08 z 22.10. 2008 - zachowanie istniejących terenów cennych przyrodniczo (terenów leśnych, zadrzewionych, terenów wód powierzchniowych itp.), - ustalenie przeznaczenia terenów tworzących korytarz ekologiczny wzdłuż rzeki Kaczej pod różne

		<p> kategorii zieleni: urządzonej, ekologiczno-krajobrazowej, tereny wyłączone z zabudowy do zagospodarowania w formie zieleni w granicach działek budowlanych </p> <ul style="list-style-type: none"> <p> • M.p.z.p. części dzielnic Wielki Kack i Mały Kack w Gdyni, terenu położonego na zachód od ulicy Sopockiej, rejonu tzw. Jeziora Kackiego. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXXII/716/09 z 27.05.2009 </p> <ul style="list-style-type: none"> - zachowanie i ochrona istniejących terenów cennych przyrodniczo (terenu użytku ekologicznego, terenów zadrzewionych, terenów wód powierzchniowych itp.) - ustalenie przeznaczenia terenów tworzących korytarz ekologiczny wzdłuż Potoku Przemysłowego pod różne kategorie zieleni, począwszy od zieleni chronionej – teren użytku ekologicznego, po zieleń urządzonej, ekologiczno-krajobrazowej, a także tereny wyłączone z zabudowy do zagospodarowania w formie zieleni w granicach działek budowlanych - zieleń należy kształtować w sposób umożliwiający utrzymanie korytarza ekologicznego wzdłuż Potoku Przemysłowego <p> • M.p.z.p. części dzielnicy Chwarzno-Wiczlino w Gdyni, rejon ul. Wiclińskiej i tzw. Wielkiej Roli. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XXXIX/858/10 z 27.01.2010 </p> <ul style="list-style-type: none"> - zachowanie istniejących terenów cennych przyrodniczo (lasów, terenów zadrzewionych, terenów wód powierzchniowych itp.) - ustalenie przeznaczenia terenów tworzących system powiązań przyrodniczych pod różne kategorie zieleni: urządzonej, ekologiczno – krajobrazowej oraz terenów wyłączonych z zabudowy do zagospodarowania w formie zieleni w granicach działek budowlanych <p> • M.p.z.p. części dzielnic: Dąbrowa i Chwarzno-Wiczlino w Gdyni, rejon rzeki Kaczej i Góry Donas. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XLV/1020/10 z 25.08.2010 </p> <ul style="list-style-type: none"> - zachowanie i ochrona istniejących obszarów cennych przyrodniczo (obszarów użytków ekologicznych, obszarów zadrzewionych, obszarów wód powierzchniowych itp.)
--	--	---

		<p>- ustalenie przeznaczenia obszarów tworzących korytarz ekologiczny wzdłuż rzeki Kaczej pod zieleń ekologiczno-krajobrazową</p> <p>- zieleń należy kształtować w sposób umożliwiający utrzymanie korytarza ekologicznego wzdłuż rzeki Kaczej oraz korytarza ekologicznego łączącego tereny leśne rejonu góry Donas z lasami Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego</p> <p>•Zmiana m.p.z.p. części dzielnicy Orłowo w Gdyni, rejon al. Zwycięstwa i ul. Świętopełka. Uchwała RM o zatwierdzeniu planu XLV/1021/10 z 25.08.2010</p> <p>- na terenie klifu oraz zboczy dolin cieków ustala się ochronę zachowawczą zieleni służącej ich umocnieniu</p>
6	utrzymywanie lesistości (lasa stabilizują odpływ wody z obszaru zlewni, spowalniają spływ powierzchniowy. W lasach pokrywa śnieżna zalega dłużej, zatem lasy umożliwiają realizację tzw. retencji śnieżnej – spowolnienie spływu wód roztopowych do wód powierzchniowych.	<p>Utrzymanie lesistości, jak również realizacja nowych zalesień na gruntach porolnych, należy do realizowanych przez nadleśnictwo obowiązków ustawowych. Nadleśnictwo Gdańsk aktywnie przeciwdziała potencjalnym wylesieniom, prowadząc walkę ze szkodnikami owadziemi, współpracując z Państwową Strażą Pożarną oraz utrzymując stan gotowości przeciwpożarowej. Nadleśnictwo koryguje strukturę wiekową drzewostanów, odnawiając rocznie ok. 60 ha drzewostanów (z tego w ok. 50% stosując tzw. naturalne odnowienie lasu).</p>
7	podczyszczanie i bezpieczne dla środowiska odprowadzanie wód opadowych i roztopowych z terenów zurbanizowanych,	Patrz: punkt 3 i 4 w tabeli 4.2.1.
8	wspieranie projektów dużych przedsiębiorstw zmierzających do: <ul style="list-style-type: none"> - redukcji ilość odprowadzanych ścieków, - wprowadzania czystych technologii, - wdrożenia systemów zarządzania środowiskiem, - uzyskania ekoznaków itp. 	<p>Nakładanie obowiązków w decyzjach administracyjnych wydawanych przez Prezydenta Miasta Gminy, mobilizuje przedsiębiorców do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony środowiska i redukcji emisji. Stawiane przedsiębiorcom ostre wymagania umożliwiają oraz ułatwiają wdrożenie i utrzymanie systemów zarządzania środowiskiem. Opiniowanie przez Wydział Ochrony środowiska planów i zamierzeń realizacji inwestycji, powoduje wybieranie do realizacji wariantów najkorzystniejszych dla środowiska z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju.</p> <p>Nakładanie na inwestorów, w warunkach technicznych i uzgodnieniach projektów, obowiązku podczyszczania wód opadowych na działkach prywatnych i tere-</p>

		<p>nach przemysłowych oraz egzekwowania realizacji tego obowiązku na etapie odbioru inwestycji.</p> <p>W 2010r. w spółce BCT – Bałtycki Terminal Kontenerowy Sp. z o. o w Gdyni, został wdrożony System Zarządzania Środowiskowego wg normy ISO 14001:2004. W ramach systemu określona została Polityka Jakości oraz wprowadzono energooszczędne technologie i urządzenia. Ponadto Energomontaż Północ Gdynia w roku 2010 rozpoczął wdrażanie wymagań wg normy ISO 14001, w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania, dzięki czemu stworzono szereg procedur i instrukcji służących poprawie stanu ochrony środowiska w firmie. Wydział Ochrony Środowiska poparł firmy w podjętych działaniach związanych z wdrażaniem systemów zarządzania środowiskiem, poprzez pozytywne zaopiniowanie obu projektów.</p>
--	--	--

4.2.6. Kierunki działań w zakresie edukacji ekologicznej, monitoringu i promocji ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:

Lp.	Kierunki działań	Sposób realizacji
1	<p>przedsięwzięcia ukierunkowane na zrównoważone wykorzystanie obszarów cennych przyrodniczo i atrakcyjnych turystycznie (obszary wodno-błotne, morskie wody przybrzeżne itp.),</p>	<p>Nadleśnictwo Gdańsk rozwija i utrzymuje (również we współpracy z m. Gdynia) sieć tras spacerowych (pieszych, rowerowych, konnych) mających za zadanie takie ukierunkowanie ruchu turystycznego, które ograniczyłoby szkody z niego wynikające na terenach cennych przyrodniczo. Dla częściowego ukierunkowania ruchu pieszego wyznaczono szlaki turystyczne (żółty, czarny, czerwony, zielony, niebieski) prowadzące przez najbardziej atrakcyjne tereny leśne, których lokalizację uzgodniono z regionalnym ośrodkiem PTTK. Uzupełnieniem dróg i szlaków turystycznych jest sieć obiektów i urządzeń rekreacyjnych, takich jak: parkingi, miejsca postoju i wypoczynku, pola biwakowe, polany widokowe itp., których opis i lokalizację przedstawiono w operacie urzędziowym. Ponadto na terenach leśnych wydzielono trasy rowerowe i drogi do jazdy konnej. Kierownikiem projektów koncepcyjnych tras rowerowych w poszczególnych dzielnicach Trójmiasta jest Wydział Architektury i Urbani-</p>

		<p>styki Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku.</p> <p>Pod względem przydatności do rekreacji większość lasów nadleśnictwa należałoby zaliczyć do strefy intensywnego zagospodarowania rekreacyjnego (A) oraz masowego wypoczynku (B). Zgodnie z „Zasadami hodowli lasu” zasięg tych stref powinien być ustalony tak, aby minimalizować szkody w lesie, a jednocześnie zaspokajać istotne potrzeby ludności. Sąsiedztwo Trójmiasta oraz licznych satelitarnych miejscowości, duża ilość dróg dojazdowych wiodących przez lasy kwalifikuje grunty nadleśnictwa do terenów o wyjątkowych walorach rekreacyjnych. Dodatkowym atrybutem jest urozmaicona rzeźba terenu, struktura wiekowa i gatunkowa drzewostanów oraz układ siedlisk.</p> <p>Do najbardziej atrakcyjnych miejsc turystycznych w nadleśnictwie należałoby zaliczyć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tereny spacerowe w Pustkach Cisowskich, • leśnictwo Cisowa i Dębogórze, • tereny spacerowe wokół dzielnicy Witomino, • ścieżki przyrodniczo – dydaktyczne (przyrodniczo-leśne): Lasy Chyłońskie <p>Wydział Polityki Gospodarczej i Nieruchomości wspólnie z Nadleśnictwem Gdańsk realizuje od 2008 roku projekt rewitalizacji leśnych ścieżek rowerowych. Pierwszy etap prac obejmował: wytyczenia dwóch ścieżek rowerowych na terenach leśnych Gdynia Witomino – Gdynia Demptowo, Gdynia Chwarzno - Gdynia Śródmieście - ul. Wolności. Dodatkowo zrealizowano następujące elementy: oznakowano trasy zgodnie ze standardami PTTK, wykonano i ustawiono miejsce wypoczynku (stół, 2 ławy, zadaszanie – 2 komplety), 10 ław drewnianych, tablice informacyjno-edukacyjne (2 sztuki), a także naprawiono części nawierzchnię wybranych odcinków ścieżek rowerowych.</p> <p>W 2009 roku Miasto Gdynia we współpracy z m. Sopot przeprowadziło dalsze prace remontowe na ścieżkach rowerowych w lesie – naprawa nawierzchni kolejnych odcinków tras Gdynia Witomino –</p>
--	--	--

		<p>Gdynia Demptowo, Gdynia Chwarzno - Gdynia Śródmieście ul. Wolności. Na trasach wykonane zostały także: tablice informacyjne (4 sztuki), ławy drewniane (5 sztuk) oraz miejsce wypoczynkowe. Trasy zostały oznakowane zgodnie ze standardami PTTK.</p> <p>W roku 2010 roku wytyczono ścieżkę rowerową z Gdyni Karwiny do Sopotu Brodwina. Dodatkowo wzdłuż tras wykonane zostały tablice informacyjne (2 sztuki) oraz ławy drewniane (2 sztuki) w miejscach atrakcyjnych widokowo i przyrodniczo.</p> <p>W latach 2008 – 2010 realizowane były także działania związane z oznaczeniem punktów widokowych oraz szlaków turystycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2008 rok - wykonanie oznakowania dojazdów do punktów widokowych na terenie Gdyni (Góra Donas, Kolibki) • 2009 rok - renowacja szlaku turystyki pieszej – „Trójmiejskiego” CH Osowa – Gdynia, o długości 22 km. • 2010 rok - renowacja drogowskazów oraz szlaków turystyki pieszej – „Zagórskiej Strugi” o długości 19,5 km oraz „Źródła Marii” o długości 6 km. <p>Nadleśnictwo Gdańsk dnia 04.08.2010r. uzyskało zgodę Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie znak GDOŚ/DOPPobiz-4210-1/2875/10/jr. na utworzenie ogrodu botanicznego pn: „Leśny Ogród Botaniczny-Marszewo” przy ośrodku edukacji przyrodniczo-leśnej. Planuje się odbudowę istniejącego zbiornika wodnego, będącego elementem ogrodu botanicznego i miejscem prezentacji kolekcji gatunków roślin wodnych oraz błotnych, typowych dla regionu Pojezierza Kaszubskiego.</p>
2	inwestycje służące przywróceniu lub zachowaniu bioróżnorodności wodnych ekosystemów,	Nadleśnictwo Gdańsk – większość siedlisk wodno-błotnych, jeśli nie została objęta formalną ochroną rezerwatową, została objęta ochroną bierną poprzez wyłączenie z powierzchni na których prowadzona jest gospodarka leśna.
3	przedsięwzięcia mające na celu przywrócenie i zachowanie najcenniejszych ekosystemów wraz z przedsięwzięciami poprawiającymi dostęp do nich i kompleksowe zagospodarowanie ich otoczenia,	Nadleśnictwo Gdańsk rozwija i utrzymuje (również we współpracy z m. Gdynia) sieć tras spacerowych (pieszych, rowerowych, konnych) mających za zadanie

		<p>takie ukierunkowanie ruchu turystycznego, które ograniczyłoby szkody z niego wynikające na terenach cennych przyrodniczo.</p> <p>Nadleśnictwo Gdańsk dnia 04.08.2010r. uzyskało zgodę Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie znak GDOŚ/DOPPobiz-4210-1/2875/10/jr. na utworzenie ogrodu botanicznego pn: „Leśny Ogród Botaniczny-Marszewo” przy ośrodku edukacji przyrodniczo-leśnej. Planuje się odbudowę istniejącego zbiornika wodnego, będącego elementem ogrodu botanicznego i miejscem prezentacji kolekcji gatunków roślin wodnych oraz błotnych, typowych dla regionu Pojezierza Kaszubskiego.</p>
4	restauracja oraz adaptacja zespołów fortyfikacji oraz budowali obronnych (usytuowanych na wodach Zatoki Gdańskiej) i nadanie im nowych funkcji użytkowych i kulturowych oraz turystycznych,	Rewaloryzacja stanowisk ogniowych baterii artyleryjskiej w Gdyni Redłowie
5	kompleksowe projekty z zakresu ochrony, rewitalizacji i udostępniania obszarów cennych przyrodniczo, obejmujących także rozbudowę małej infrastruktury kierującej ruch turystyczny (ścieżki dydaktyczne, pomosty komunikacyjne, platformy widokowe itp.)	W trakcie opracowywania jest projekt realizacyjny udostępnienia rekreacyjnego oraz edukacyjnego, w tym oznakowania informacyjnego rezerwatu przyrody „Kępa Redłowska”. Teren rezerwatu udostępniony jest dla penetracji pieszej i na nartach biegowych, w rezerwacie wyznaczono ścieżki edukacyjne: przyrodniczo-krajobrazową, geomorfologiczno-krajobrazową i historyczno-krajobrazową. Ścieżki te wyposażone będą w tablice informacyjno-edukacyjne.
6	działalność promocyjna i edukacyjna,	<p>Współfinansowano projekt edukacji ekologicznej pn. „Spotkanie z Morzem Bałtyckim”, który był realizowany przez Akwarium Gdyńskie Morskiego Instytutu Rybackiego.</p> <p>Przeprowadzono akcje „Sprzątanie Świata – Gdynia”, w której brali udział uczniowie, nauczyciele gdyńskich szkół oraz inni wolontariusze.</p> <p>Organizowano festyny i akcje promujące zdrowy styl życia, postawy proekologiczne oraz bioróżnorodność.</p> <p>Zlecono druk ulotek informacyjnych nt. odpadów oraz programu informacyjno-edukacyjnego „Pies w wielkim mieście”.</p>
7	tworzenie i rozbudowa systemów monitorowania wód w tym m.in. systemów informowania, ostrzegania i reagowania na zagrożenia	Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności w 2010 r.

	nia,	<p>zakupił oprogramowanie komputerowe „DART”, które zawiera moduł informowania i ostrzegania o potencjalnych zagrożeniach drogą poczty elektronicznej wybrane zakłady pracy, instytucje i osoby.</p> <p>W Biurze Prognoz Hydrologicznych IMGW PIB Oddziału Morskiego w Gdyni do prac operacyjnych i prognostycznych wykorzystuje się System Hydrologii i System Morskiej Hydrologii Operacyjnej (SMHO) wraz z 3 morskimi modelami prognostycznymi poziomów wody. Zmodernizowano SMHO i utworzono SMHO2 oraz wdrożono Model Polskiej Strefy Przybrzeżnej oparty na modelu hydrodynamicznym MIKE 21 prognozującym poziom wody i prądy morskie m.in. w Zatoce Gdańskiej. W wojewódzkim centrum zarządzania kryzysowego uruchomiono system Monitor SH służący do stałego monitorowania przez służby kryzysowe danych hydrologicznych i meteorologicznych pochodzących z Systemu Hydrologii.</p>
8	monitoring stanu zagrożenia powodziowego,	j.w.
9	wdrażanie nowych narzędzi i metod obserwacji stanu wód a także metod i narzędzi do analizowania zagrożeń,	<p>W ramach realizacji przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB, Oddział Morski w Gdyni projektu SeAMan pod tytułem: "Wzmocnienie zdolności administracyjnych w zarządzaniu ochroną środowiska polskiej strefy przybrzeżnej" stworzono zintegrowany system informacyjno-informatyczny łączący różne kategorie i źródła informacji o stanie środowiska strefy przybrzeżnej, wspomagające zarządzanie polską strefą przybrzeżną Bałtyku. W skład systemu wchodzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozbudowana struktura informacyjna oparta o zintegrowane, regionalne i lokalne systemy gromadzenia i przetwarzania danych, w tym udoskonalone w ramach projektu funkcjonowanie brzegowych stacji pomiarowo-obszaryjnych IMGW, • hydrodynamiczne modele matematyczne, służące prognozowaniu krótkookresowych zmian stanu środowiska morskiego polskiej strefy przybrzeżnej – prądów morskich i poziomu morza oraz wybranych parametrów jakości jego wód,

		<ul style="list-style-type: none"> portal internetowy: baltyk.pogodynka.pl, multimedialne kioski informacyjne.
10	tworzenie i rozbudowa istniejących baz danych do gromadzenia i przetwarzania informacji,	j.w.
11	restauracja, konserwacja i zagospodarowanie zabytków sztuki inżynierskiej,	Rewaloryzacja stawu i przepustu Potoku w Parku Kolibki
12	podejmowanie działań w zakresie monitoringu stanu środowiska.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizowano monitoring stanu mikrobiologicznego rzeki Kaczej. 2. ZDiZ przeprowadza dwa razy do roku badania wód opadowych odprowadzanych miejskimi kanałami deszczowymi do cieków. 3. W elektrociepłowni gdyńskiej Elektrociepłowni Wybrzeże SA rozbudowała Ciągły System Monitoringu emisji zanieczyszczeń do powietrza o pomiar wilgoci i przepływu spalin. 4. Dalmor SA prowadzi monitoring ilości i temperatury odprowadzanych wód chłodniczych, badania składu ścieków odprowadzanych do kanalizacji sanitarnej, badania jakości wody ze studni oraz z sieci wodociągowej, prowadzono badania na zawartość substancji ropopochodnych w wodach podziemnych w obrębie byłej stacji paliw na terenie Mola Rybackiego. 5. PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w ramach remontu linii E65 wprowadziły monitoring wód pochodzących z odwodnienia stacji Gdynia Główna przez zainstalowanie czterech punktów obserwacyjnych (piezometrów).

4.3. Jakość powietrza i zmiany klimatu

4.3.1. Kierunki działań w dziedzinie ochrony powietrza ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:

Lp.	Kierunki działań	Sposób realizacji
1	Realizacja zadań określonych w Rozporządzeniu Wojewody Pomorskiego w sprawie programu ochrony powietrza dla aglomeracji trójmiejskiej.	Wojewoda Pomorski w dniu 19 grudnia 2007r. wydał Rozporządzenie Nr 33/2007 w sprawie programu ochrony powietrza dla aglomeracji trójmiejskiej. Głównym kierunkiem działań prowadzącym do osiągnięcia poziomu dopuszczalnego było ograniczenie emisji niezorganizowanej pyłu zawieszonego PM10 z terenów portowych i stoczniowych. Realizacja tych zadań polegała przede

		<p>wszystkim na planowaniu konstrukcji podczas czyszczenia i malowania oraz na ograniczaniu emisji wtórnej poprzez sprzątanie terenów przemysłowych, placów i ulic. Szczegółowe informacje zawarte są w przekazanym do Marszałka Województwa sprawozdaniu.</p> <p>W 2010r. rozporządzenie Wojewody zostało zastąpione uchwałą nr 1203/XLIX/10 z dnia 28 czerwca Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracji trójmiejskiej. W ramach jej realizacji oprócz ograniczania emisji niezorganizowanej, podejmowane są działania zmierzające do przywrócenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM 10, głównie poprzez ograniczanie emisji liniowej i powierzchniowej. Szczegółowy opis wykonywanych zadań przekazano do Marszałka Województwa w sprawozdaniu za 2010r.</p>
2	Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zasad ochrony powietrza.	Wprowadzane są zapisy preferujące niskoemisyjne źródła ciepła, a tam gdzie jest sieć ciepłownicza ogrzewanie z sieci miejskiej
3	Aktualizacja terenów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów substancji.	<p>Do 2010r. obszarem o ponadnormatywnym poziomie dopuszczalnym pyłu PM 10 były tereny portowo-stoczniowe.</p> <p>Wykonana w 2010r. aktualizacja programu ochrony powietrza wykazała nowe obszary z przekroczeniem poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM 10 na terenie Gdyni. Są to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. rejon Gdynia Redłowo o powierzchni 66,9 ha, obejmujący skrzyżowanie ulic: Stryjska, Al. Zwycięstwa, zamieszkiwany przez około 1900 osób, 2. rejon Działki Leśne o powierzchni 7,6 ha, obejmujący węzeł F. Cegielskiej zamieszkiwany przez około 200 osób
4	Opracowanie i wdrożenie programów naprawczych ochrony powietrza dla terenów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów substancji.	<p>Pierwszy program ochrony powietrza dla aglomeracji trójmiejskiej został opracowany w 2007r. i wdrożony Rozporządzeniem Wojewody z dnia 19 grudnia 2007r. (Dz.Urz.Woj.Pom. Nr 33/2007r.) w sprawie programu ochrony powietrza dla aglomeracji trójmiejskiej. Program miał na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM 10.</p> <p>W 2010 roku Marszałek Woje-</p>

		wództwa wykonał aktualizację POP, która jako uchwała Sejmiku Województwa Pomorskiego nr 1183/XLVIII/10 z dnia 31 maja 2010r., została ogłoszona w Dz.Urz.Woj.Pom. Nr 137/2010 poz. 59. Program ma na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM 10 oraz poziomu docelowego dla benzo[α]pirenu.
5	Rozwój terenów zielonych.	Biuro Ogrodnika Miasta zrealizowało kompleksową przebudowę drzewostanu rosnącego przy głównych ciągach komunikacyjnych (ul. Wielkopolska, Chwaszczyńska, Śląska, Świętojańska), terenów zieleni w centrum miasta, (ul. Starowiejska, Zgody, Dworcowa) i na węzłach komunikacyjnych. Co roku zakładane są kwietniki sezonowe w najbardziej reprezentacyjnych miejscach w centrum miasta. W kwietniu b.r. zainicjowano pilotażowy program „Zielona Gdynia od podwórka”.
6	Monitorowanie jakości powietrza jako element zarządzania jego ochroną ; opracowanie i wdrożenie systemu elektronicznych baz danych o stanie jakości powietrza na terenie miasta, oraz podmiotach korzystających ze środowiska, inwentaryzacja źródeł emisji, identyfikacja terenów z przekroczeniami poziomów dopuszczalnych, obszarów ograniczonego użytkowania,	Na zlecenie miasta Gdyni, Gdańska, Sopotu i Tczewa prowadzony jest na bieżąco monitoring przez Fundację <i>Agencja Regionalnego Monitoringu Atmosfery Aglomeracji Gdańskiej</i> . Wyniki prezentowane są online na stronie www.armaag.gda.pl
7	Wdrażanie najlepszych dostępnych technik (BAT), modernizacja i automatyzacja procesów technologicznych w przemyśle.	Porównywanie stosowanych technologii z najlepszymi dostępnymi technikami (BAT) dokonywane jest na etapie ubiegania się podmiotu o pozwolenie zintegrowane. Na terenie Gdyni, odniesiono się do BAT w pozwoleniach zintegrowanych dla: <ol style="list-style-type: none"> 1. dawnej Stoczni Gdynia: użytkowane przez nią instalacje użytkowane są aktualnie przez inne podmioty niewymagające pozwoleń zintegrowanego 2. Elektrociepłowni EC III, dla której dokonano oceny zastosowania najlepszych dostępnych technik dla instalacji przy zastosowaniu: <ul style="list-style-type: none"> ▪ dokumentu referencyjnego BREF dla dużych instalacji spalania, ▪ dokumentu referencyjnego BREF w przemysłowych systemach chłodniczych, ▪ dokumentu referencyjnego BREF w zakresie emisji z magazynowania, ▪ dokumentu referencyjnego

		<p>BREF dotyczącego generalnych zasad monitoringu,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dokumentu referencyjnego BREF dotyczącego aspektów ekonomicznych i oddziaływań między komponentami środowiska.
8	Modernizacja kotłowni w obiektach komunalnych.	Zmodernizowano 4 kotłownie w obiektach komunalnych
9	Ograniczanie emisji substancji i energii do powietrza przez termoizolację budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych.	<p>W roku 2008 docieplono 4 obiekty: SP 18, SP 20, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 4, Zespół Szkół Specjalnych nr 17.</p> <p>W 2010r. docieplono 5 obiektów: Technikum Transportowe IV Liceum ogólnokształcące X Liceum ogólnokształcące Szkoła Podstawowa nr 10 Zespół Wczesnej Edukacji nr 1</p>
10	Modernizacja zbiorczych i indywidualnych systemów grzewczych: podłączanie do miejskiej sieci ciepłowniczej, wprowadzanie kotłów nowej generacji, zmiana sposobu ogrzewania z węglowego na bardziej przyjazne środowisku.	<p>W 2009 r. położono 4,37 km ciepłociągu, do którego podłączono 91 obiektów</p> <p>W 2010r. położono 1,6 km ciepłociągu, do którego podłączono 48 obiektów</p> <p>W 2009 r. zmodernizowano ze względu na rodzaj paliwa 64 szt. kotłów lub kotłowni (zlikwidowano 9 szt)</p> <p>W 2010r. zmodernizowano ze względu na rodzaj paliwa 3 szt. kotłów lub kotłowni</p>
11	Wspieranie działań promujących alternatywne źródła energii: en. słoneczna, pompy ciepłe.	Udzielenie w 2009r. dotacji z GFOŚ dla 19 źródeł (kolektorów słonecznych)
12	Realizacja Wieloletnich planów rozwojowych przedsiębiorstw energetycznych (EC Wybrzeże S.A., OPEC Gdynia Sp. z o.o.)	Wieloletni Plan Rozwoju OPEC i EC są realizowane. Miejska Sieć Ciepłownicza jest ciągle rozbudowywana
13	Modernizacja i rozbudowa dróg miejskich i osiedlowych.	<p>W roku 2009 w ramach inwestycji obejmującej drogi gminne wykonano:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przebudowę trzeciej jezdni Al. Zwycięstwa na odcinku od ulicy Orłowskiej do ulicy Przebendowskich, 2) budowę schodów terenowych łączących ul. Źródło Marii z ul. Gryfa Pomorskiego –wykonano parking z kostki betonowej na 147 miejsc postojowych oraz kanalizację deszczową, oświetlenie, ścieżkę rowerową i zieleń, 3) przebudowa ul. Orłowskiej – etap I, 4) wykonano nawierzchnię jezdni z kostki betonowej oraz nawierzchnię chodników w ul. Grodzieńskiej, 5) wykonanie nawierzchni jezdni z kostki betonowej wraz z wjaz-

		<p>dami na posesje, nawierzchnie chodników w ul. Wzgórze Bernadowo,</p> <ol style="list-style-type: none"> 6) wykonano oznakowanie pionowe ul. Grenadierów; 7) wykonano utwardzenie nawierzchni drogi płytami oraz kanalizację deszczową w ul. Górniczej, 8) budowę dwóch progów zwalniających wraz z oznakowaniem pionowym na ul. Tetmajera; 9) wykonanie nawierzchni ulicy, miejsc postojowych i chodników w ul. Radosnej, 10) budowę parkingu przy ul. Stryjskiej wraz ze ścieżką rowerową, 11) utwardzenie nawierzchni ul. Jana z Tarnowa i ulicy Zbrojnej płytami YOMB z budową kanalizacji deszczowej 12) wykonano nawierzchnię jezdni i chodników w ul. Szturmanów, 13) wykonano nawierzchnię z płyt YOMB w ul. Fregatowej, 14) kładka dla pieszych nad torami PKP/SKM i Droga Gdyńską, 15) rozbudowę ul. Olimpijskiej, Sportowej i Wileńskiej wraz z parkingiem przy ul. Wileńskiej, 16) przebudowę ulicy Nasypowej z budową kanalizacji deszczowej w ul. Unruga, 17) w ramach lokalnej inicjatywy inwestycyjnej - budowa drogi ul. Staniszewskiego – Sokółka IV wraz z wpustami deszczowymi – inicjator Grupa Inwestycyjna HOSSA S.A., <p>W roku 2010 w ramach inwestycji obejmującej drogi gminne wykonano:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przebudowę ul. Nasypowej z budową kanalizacji deszczowej w ul. Unruga, 2) budowę ul. Lipowej w Gdyni, 3) rozbudowę ul. Leszczyński - inwestycja noworozpoczynana, 4) parking przy ul. Kościelnej, 5) parking przy ul. Makuszyńskiego, 6) budowę ul. Radosnej, 7) utwardzenie nawierzchni ul/ Jana z Tarnowa i ul. Zbrojnej płytami YOMB, 8) budowę ul. Zielnej w Gdyni - Inwestycja noworozpoczynana,
--	--	---

		<p>9) budowę ul. Cechowej w Gdyni - Inwestycja noworozpoczynana,</p> <p>10) przebudowę ul. Aragońskiej - Inwestycja noworozpoczynana.</p>
14	Wprowadzenie stref ograniczonego ruchu pojazdów spalinowych.	Nie wprowadzono takich stref
15	Podjęcie działań w celu wyeliminowania pojazdów ponadnormatywnie zanieczyszczających powietrze.	Pomorski Wojewódzki Inspektor Transportu Drogowego przeprowadził na terenie województwa pomorskiego w 2009r. - 127, a w 2010r. - 149 kontroli pomiaru zadymienia pojazdów przy użyciu dymomierza. W 4 przypadkach stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu wydzielania spalin i wszczęto postępowanie zakończone nałożeniem kary pieniężnej.
16	Inwestycje dotyczące budowy i modernizacji infrastruktury drogowej i kolejowej (poprawa nawierzchni dróg, modernizacja linii kolejowych)	<p>W roku 2009 w ramach inwestycji obejmujących drogi publiczne miasta na prawach powiatu wykonano:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przebudowę sieci ciepłowniczej w ul. Bosmańskiej obejmująca wykonanie nowej nawierzchnia ulicy wraz z chodnikami i ścieżką rowerową, 2) przebudowę ulicy Unruga wraz z towarzyszącą infrastrukturą na odcinku od skrzyżowania z ul. Podgórską do skrzyżowania z ul. Kuśnierską; 3) rozpoczęto przebudowę węzła Św. Maksymiliana, budowy tunelu drogowego pod Droga Gdyńską, torami SKM i PKP w Gdyni. <p>W roku 2010 w ramach inwestycji obejmujących drogi publiczne miasta na prawach powiatu wykonano:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przebudowę skrzyżowania ul. Chyłońskiej i Północnej - rozpoczęto prace przygotowawcze, wykonano wytyczenie geodezyjne wodociągu w ul. Północnej. 2) rozbudowę ciągu ul. Unruga pomiędzy skrzyżowaniem z ul. Podgórska i ul. Kuśnierską, 3) przebudowę układu drogowego węzła Św. Maksymiliana wraz z budowa tunelu drogowego pod Droga Gdyńską, torami SKM i PKP w Gdyni - inwestycja kontynuowana, 4) przebudowę ulicy Chwarznienkiej - etap I, 5) budowę ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Rdestowej,

17	Promowanie komunikacji zbiorowej, szerszego wykorzystania kolei w transporcie pasażerskim i towarowym.	Zakończenie w 2009r., w szkołach projektu promocji transportu zbiorowego pt: Youth Kampania edukacyjna w szkołach pt: „Mamo, Tato, wybieram eko-transport”, towarzysząca projektowi rozwoju komunikacji trolejbusowej. Promowanie biletu metropolitalnego na różne środki transportu: autobus, trolejbus, tramwaj. SKM, który jest korzystniejszy cenowo Promowanie usług wodnych tramwajów ekologicznych.
18	Eliminacja ruchu drogowego o charakterze tranzytowym z centrum Miasta.	W roku 2009 i 2010 nie wybudowano żadnej drogi o charakterze tranzytowym.

4.4. Stres miejski – oddziaływanie hałasu

Całość problematyki związanej z oddziaływaniem hałasu jest zawarta w Programie ochrony środowiska przed hałasem przyjętych Uchwałą Nr XXIV/567/08 Rady Miasta Gdyni z 22 października 2008r. w sprawie: uchwalenia Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Gdyni.

4.5. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych

4.5.1. Kierunki działań w dziedzinie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:

Lp.	Kierunki działań	Sposób realizacji
1	uwzględnienie wyników inwentaryzacji źródeł, a także wyników pomiarów pól elektromagnetycznych występujących w środowisku w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,	Od 1 stycznia 2011r. prowadzona jest baza danych-ewidencja źródeł pól elektromagnetycznych. Baza jest tworzona w oparciu o napływające od zgłoszenia użytkowników-operatorów prowadzących takie instalacje (do zgłoszeń załączane są sprawozdania z pomiarów pól elektromagnetycznych dla celów ochrony środowiska) oraz na podstawie wydanych w latach poprzednich decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji projektów budowy stacji nadawczych. W chwili obecnej w prowadzonej bazie-ewidencji źródeł pól elektromagnetycznych jest już ponad 240 instalacji radiokomunikacyjnych wytwarzających pola elektromagnetyczne, zlokalizowanych na terenie Gdyni. Opiniując projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględnia aspekt ochrony środowiska przed polami elektro-magnetycznymi
2	objęcie Gdyni planowanymi pomiarami pól elektromagnetycznych występujących w środowisku, prowadzonymi dla województwa pomorskiego, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.	Od 2009r. Gdynia została objęta pomiarami w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, w podsystemie monitoringu pól elektromagnetycznych, prowadzonego

		<p>przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska.</p> <p>Monitoring - w tym wybór punktów pomiarowych i ich liczba (w Gdyni 4-5 punktów rocznie) prowadzony jest w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U.07.221.1645).</p> <p>Wojewódzki Inspektoraty Ochrony Środowiska w Gdańsku prowadzi (w miejscach dostępnych dla ludności, na wysokościach 0,3-2,0m nad poziomem ziemi) monitoringowe badania poziomów radiowych pól elektromagnetycznych w przedziale częstotliwości od 3 MHz do 3000 MHz.</p> <p>Średnia arytmetyczna wszystkich wyników monitoringowych badań radiowych pól elektromagnetycznych, wykonanych przez WIOŚ w latach 2009-2010 w Gdyni wyniosła 0,43 V/m, co stanowi 6,1 % wartości dopuszczalnej w miejscach dostępnych dla ludności według przepisów. Dla porównania, w całym województwie pomorskim średnia arytmetyczna wyników pomiarów wynosiła 0,54V/m, co stanowi ok. 7,7% wartości dopuszczalnego poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku, określonego w obowiązujących przepisach (Dz.U.03.192.1883).</p>
3	wykonywanie badań zgodnie z planem	patrz: tabela poniżej

Rok	Miejsce pomiaru; Gdynia	Współrzędne punktu pomiarowego		Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu częstotliwości 3-3000 MHz, uzyskanych w danym punkcie pomiarowym [V/m]
		Długość	Szerokość	
2009	Park Europy	18° 32' 47,08"	54° 31' 06,01"	0,48
	ul. Chwarznieńska	18° 30' 24,08"	54° 29' 53,06"	0,73
	ul. Powstania Wielkopolskiego	18° 33' 19,05"	54° 29' 33,08"	0,38
	ul. Kartuska	18° 27' 33,03"	54° 32' 20,08"	0,15
2010	ul. Waszyngtona	18° 32' 48,04"	54° 31' 25,09"	0,41
	ul. Władysława IV	18° 32' 11,08"	54° 30' 58,05"	0,64
	ul. 3-go Maja	18° 32' 07,08"	54° 31' 04,00"	0,46
	ul. Śląska	18° 31' 55,06"	54° 30' 43,01"	0,19

4.6. Chemikalia w środowisku, poważne awarie przemysłowe, klęski żywiołowe

4.6.1. Kierunki działań w dziedzinie zapobiegania poważnym awariom ujęte w Programie ochrony środowiska dla miasta Gdyni oraz sposoby ich realizacji:

Lp.	Kierunki działań	Sposób realizacji
1	rozwijanie systemu informowania społeczeństwa o możliwości wystąpienia zagrożenia	W mieście funkcjonuje System Ostrzegania i Alarmowania – system syren z centrum elektronicznym przy Centrum Zarządzania Kryzysowego
2	identyfikowanie przedsiębiorstw wykorzystujących substancje niebezpieczne i wykorzystanie wniosków płynących z ich planów operacyjnych do opracowywania i aktualizacji planów zagospodarowania przestrzennego	Przedsiębiorstwa te są zidentyfikowane i podlegają stałej kontroli PSP i WIOŚ.
3	tworzenie elektronicznej bazy danych o źródłach zagrożenia poważnymi awariami punktowych i liniowych źródeł (lokalizacja, rodzaj substancji i procesów, skala zagrożenia, stosowane środki zapobiegawcze)	Baza jest stworzona
4	uwzględnianie w procesie planowania przestrzennego i inwestycyjnego zapisów zewnętrznych planów operacyjno - ratunkowych	Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego są wykonywane w uzgodnieniu z podmiotami zobowiązanymi do stworzenia planów operacyjno - ratunkowych
5	uwzględnianie zasad bezpieczeństwa transportu substancji niebezpiecznych w projektach organizacji ruchu na drogach miasta	Trasy są określone przez Wojewodę – o każdym transporcie Centrum Zarządzania Kryzysowego, policja, żandarmeria są zawiadamiane.
6	utrzymanie we właściwym stanie technicznym dróg, którymi przemieszczają się transporty substancji niebezpiecznych	Drogi wyznaczone przez Wojewodę utrzymywane są w należyтым stanie technicznym
7	aktualizacja tras optymalnych przewozu substancji niebezpiecznych	Aktualizacja realizowana przez Wojewodę
8	zapewnienie bezpieczeństwa ruchu statków na podejściach do portu i w porcie gdyńskim oraz zapewnienie przestrzegania przez statki wymagań ochrony środowiska	Bezpieczeństwo jest zapewnione – nie odnotowano żadnego przypadku kolizji czy jakiegokolwiek innego zagrożenia
9	edukacja społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia	Straż Pożarna, Policja i Straż Miejska prowadzą projekty edukacyjne w szkołach. Informacje przekazują także nauczyciele.
10	tworzenie zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych dla zlokalizowanych w Gdyni zakładów o dużym ryzyku	Plany takie są stworzone (Bałtycka Baza Masowa Sp. z o.o., Eurogaz - Gdynia Sp. z o.o., Polski Gaz Sp. z o.o. Oddział w Gdyni)
11	organizacja ćwiczeń sprawdzających gotowość do reagowania na poważne awarie z udziałem służb zakładowych, miejskich i wojewódzkich, pracowników zainteresowanych przedsiębiorstw oraz mieszkańców (systemy alarmowania i powiadamiania, lokalizacja i likwidacja zagrożeń, działania ewakuacyjne)	Ćwiczenia są przeprowadzane w ramach ROAD (Rejonowego Ośrodka Analizy Danych i Alarmowania).
12	modernizacja i doposażanie w sprzęt ratownictwa Miejskiej Komendy Państwowej Straży Pożarnej	Po analizie zagrożenia KG PSP doposaża KM PSP przy udziale miasta
13	sporządzanie analiz stanu wybranych komponentów środowiska z dokonaniem oceny zakresu występujących zagrożeń oraz opracowanie niezbędnych programów naprawczych.	Plany ewentualnościowe zostały przygotowane i przesłane do odpowiednich służb oraz WIOŚ.

5. Podsumowanie

Niniejszy raport dotyczy „Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami na lata 2008-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014 dla Miasta Gdyni”, przyjętego Uchwałą Nr XXIII/557/08 Rady Miasta Gdyni z dnia 24 września 2008r. Program ochrony środowiska dla miasta Gdyni nie jest dokumentem prawa miejscowego, lecz opracowaniem o charakterze operacyjnym przeznaczonym do okresowej aktualizacji (nie rzadziej niż co 2 lata).

W programie zostały sformułowane zadania ogólne i szczegółowe przewidziane do realizacji w ramach długofalowego, zrównoważonego rozwoju Gdyni, w szczególności:

- poprawę ekologicznych warunków życia,
- racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi,
- poprawę efektywności ochrony przyrody i krajobrazu,
- rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej,
- rozbudowę sieci kanalizacji deszczowej,
- modernizację i rozbudowę miejskiej sieci ciepłowniczej,
- działania w zakresie uporządkowania gospodarki odpadami komunalnymi,
- ciągłe podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Wymienione zadania stanowią kontynuację zadań realizowanych przez samorząd w latach poprzednich. Ze względu na ich charakter i znaczenie dla miasta powinny być realizowane także w kolejnej perspektywie planowania, gdyż przyczyniają się do poprawy warunków środowiskowych w mieście i jego zrównoważonego rozwoju.

Część zadań była realizowana zgodnie z przyjętym w Programie ochrony środowiska harmonogramem, gdyż wynika z innych strategicznych dokumentów opracowanych przed uchwaleniem Programu lub stanowi zadania poszczególnych wydziałów Urzędu Miasta Gdyni. Część zadań jest realizowanych przez Komunalny Związek Gmin „Dolina Redy i Chylonki” oraz podmioty (PEWiK Gdynia Sp. z o.o., OPEC GDYNIA Sp. z o.o.), których głównym udziałowcem jest miasto w ramach prowadzonej przez nie działalności.

W dalszym ciągu niezbędne jest kontynuowanie w/w działań, gdyż przyczyniają się do poprawy stanu środowiska oraz podnoszą atrakcyjność miasta w regionie.